

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

วสันต์ ศรีสุวรรณโณ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

วสันต์ ศรีสุวรรณโณ

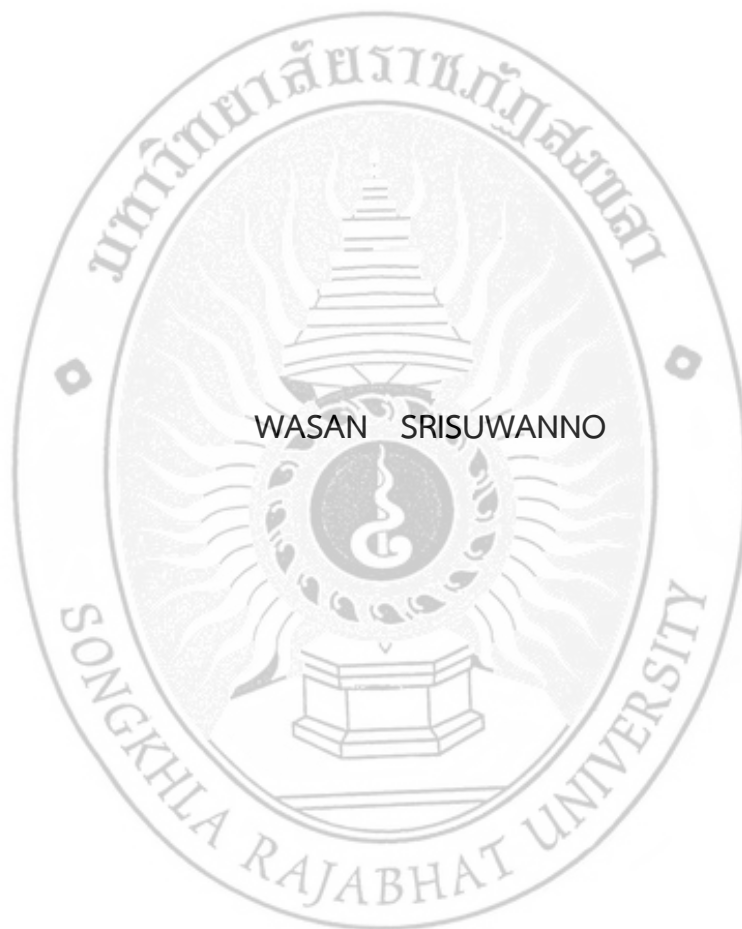
การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

RISK MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SONGKHLA
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 IN COVID-19 SITUATION

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
RISK MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3
IN COVID-19 SITUATION

ผู้วิจัย นายวสันต์ ศรีสุวรรณโณ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

.....อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย)

.....ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศรีสุข)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.ตรัยภูมินทร์ ตริตร์ศรีวร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
ผู้วิจัย	นายวสันต์ ศรีสุวรรณโณ ปีการศึกษา 2565
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 2) เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 338 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และตามขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ทุก ๆ ปีการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่งเสริมให้มีการทำแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ควรจัดทำแนวทางปฏิบัติงาน ข้อตกลงร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานการณ์โควิด-19

Independent Study Title Risk Management of School Administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in COVID-19 Situation

Researcher Mr. Wasan Srisuwanno **Academic year:** 2022

Degree Master of Education in Educational Administration

Advisor Assistant Professor Dr. Rujirapun Kongchuay

Abstract

This research was aimed to 1) study the risk management of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in COVID-19 situation, 2) compare the risk management of school administrators in COVID-19 situation according to the teacher's opinion which were classified by academic level, work experience, and school size, and 3) study the recommendations on risk management of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in COVID-19 situation. This research was survey research. The samples were 338 teachers under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3, using stratified sampling by the school size. The tool used was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.96. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, standard deviation, t-test, and One-Way ANOVA.

The results of this research showed that

1. Risk management of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in COVID-19 situation, in overall and each aspect, were at a high level.
2. Comparison the risk management of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in COVID-19 situation, according to the teacher's opinion which their academic levels and different working experiences, in overall aspect, were not different. However, the opinion of teacher whose school size were different, in overall and each aspect, were different with statistical significance at the .001 level.
3. Recommendations on risk management of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in the situation of COVID-19 situation, based on the opinions of the teachers, showed that school administrators should review the strategic plan every academic year, encourage teachers to develop learning management to suit the situation, encourage planning of project according to the situation, and develop operation guidelines and agreement among teachers within the school.

Keywords: Risk Management, School Administrators, COVID-19 Situation

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาแนะนำให้ คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการและตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และอาจารย์ ดร.ตรัยภูมิพันธ์ ตรีตรีศวร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อผิดพลาดบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ ทุกท่านในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จงกล บัวแก้ว อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นายอัปดุลฮาหมัด โส๊ะหนาย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 และ ดร.สขะมุข เรืองอ่อน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าประดู่ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทดลองใช้เครื่องมือ และมีส่วนร่วมใน การเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บุคลากรสำนักงานคณบดี คณะครุศาสตร์ งานบัณฑิตศึกษา และกัลยาณมิตรทุกท่าน ซึ่งไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาใน การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ให้สำเร็จด้วยดี

วสันต์ ศรีสุวรรณโณ

สิงหาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารการศึกษา	14
แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง	24
การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการบริหารการศึกษา	51
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
แบบแผนการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	75
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	119
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	121
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	135
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการสังเคราะห์ประเภทของความเสี่ยง	33
2 ระดับคะแนนของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการทำงาน	42
3 ระดับคะแนนของความน่าจะเป็นที่อาจเกิดขึ้น	43
4 ระดับคะแนนของผลกระทบของความเสี่ยงที่มีต่อโครงการหรือกิจกรรมในภาพรวม...	43
5 โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	47
6 ผลกระทบของความเสี่ยงที่ระบุไว้	47
7 การประเมินระดับความเสี่ยง	48
8 ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยง	48
9 ความหมายของระดับความเสี่ยง	49
10 จำนวนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	61
11 จำนวนผู้บริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564	62
12 แบบแผนการวิจัย	72
13 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	73
14 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามข้อมูลสถานภาพทั่วไป	81
15 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	82
16 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านกล ยุทธ์ จำแนกเป็นรายข้อ	83
17 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้าน การดำเนินงาน จำแนกเป็นรายข้อ	84
18 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้าน การเงิน จำแนกเป็นรายข้อ	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย จำแนกเป็นรายชื่อ.....	87
20 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน.....	89
21 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	90
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	92
23 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงิน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	93
24 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	94
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน.....	96
26 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	97
27 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านกลยุทธ์ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	97
28 การทดสอบความแตกต่างรายคู่การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้าน การดำเนินการ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
29 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 ด้านการเงิน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	98
30 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 ด้าน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา.....	99
31 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19.....	99
32 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19.....	136
33 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความ เสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.....	141
34 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19.....	142

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
2 ทิศนะเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษา	20
3 แผนี่ความเสี่ยง	44
4 พื้นี่รับผิดชอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยยึดหลักการ การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบายและ มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ทั้งทางด้านวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงาน บุคคลและการบริหารทั่วไปเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 6) โดยสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 66) ที่ระบุว่า ต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษา กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษา เพื่อความคล่องตัว ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมีธรรมาภิบาล และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาโดยการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน และมีความเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตโดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้

หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการค้าที่ไม่มีพรมแดน ส่งผลต่อเนืองมายังองค์กรที่ต้องปรับตัวให้เหมาะสมและลดความเสี่ยงที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น นอกจากการประเมินและการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ปกติแล้ว ผู้บริหารยังต้องพัฒนาการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยงที่ไม่ปกติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (จิรพร สุเมธีประสิทธิ์, 2556: 6) การบริหารงานขององค์กรทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรจะตั้งวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน เช่น เพื่อคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างผลกำไร เพื่อการให้บริการประชาชน เป็นต้น ไม่ว่าจะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เช่นใดก็ตาม การบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ มักจะไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ เพราะองค์กรมักจะประสบกับความเสี่ยงอยู่เสมอ (ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551: 1) ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 1) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาทุกระดับทุกพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพตนเอง โดยในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แต่ทว่าองค์กรทางการศึกษารวมทั้งองค์กร ต่าง ๆ ล้วนแต่มีความเสี่ยง ซึ่งก็คือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ

ในปัจจุบันหน่วยงานราชการได้ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ซึ่งกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา 79 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงโดยถือตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ข้อ 2.2 ระบุให้ส่วนราชการต้องมีกระบวนการ ความเสี่ยงระดับองค์กรที่จะเกิดขึ้น การบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถให้กับองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2563: 1) สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มาตรา 8 ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมี

แนวทางการบริหารราชการ ที่ระบุว่า ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการ ดำเนินการในแต่ละขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546: 2) สถานศึกษาเป็นหน่วยงาน ราชการหนึ่งที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีการการบริหารความเสี่ยง จากการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมถึงความคาดหวังของ ประชาชน หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการความเสี่ยง (กระทรวงการคลัง, 2564: 1) ซึ่งการบริหารความเสี่ยง เป็นการบริหารปัจจัยและการควบคุมกิจกรรม รวมทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย และให้ระดับและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ ยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมา ใช้ในการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้

แนวคิดการบริหารความเสี่ยงเกิดขึ้นในปี 2535 คณะกรรมการชุดหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ซึ่งเป็น คณะกรรมการของสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบัน ในสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวคิด ของการควบคุมภายใน และมีวิวัฒนาการมาเป็นการจัดการความเสี่ยงขององค์กรในปัจจุบัน เนื่องจา กการบริหารความเสี่ยงเป็นการทำนายอนาคตอย่างมีเหตุผล เพื่อลดหรือป้องกันความเสียหายในการ ทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้าครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ด้านการ ดำเนินงาน (Operational Risk) ด้านการเงิน (Financial Risk) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/ กฎหมาย (Compliance Risk) และในการวิจัยครั้งนี้ได้สังเคราะห์แนวคิดของ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2555), สำนักปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (2556), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2556), ขวัญญานันท์ แก้วนุชธนาวัชร (2559), เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560), จีรนันท์ ทองอ่วม (2560), พระเจษฎา ญาณิสสุโร (2561), กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562), สำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (2563), สมชาย เพชรนุ้ม (2563), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย (2564) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2564) สามารถสรุปการบริหารความเสี่ยงได้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการ ดำเนินงาน 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือ COVID-19 เป็นอีกสถานการณ์หนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารความเสี่ยงทาง การศึกษาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งอาจจะมีเหมือนหรือความแตกต่างไปจากสถานการณ์ปกติ เนื่องจากการ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก UNESCO รายงานว่า รัฐบาล 191 ประเทศทั่วโลกได้ประกาศปิดสถานศึกษาทั้งประเทศ เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งรวมคนทำให้การแพร่ระบาดเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว (Super Spread) จากการศึกษาปิดสถานศึกษาส่งผลให้มีผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน ซึ่งมากกว่าร้อยละ 90 ของผู้เรียนทั้งหมด ภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนทำให้สถานศึกษาต้องเผชิญกับปัญหา (Problem) ที่ไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างเหมาะสม ทันทเวลา จนก่อให้เกิดความสูญเสียเสียหาย ล้มเหลวต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ (Objectives) และเป้าหมาย (Target) ที่กำหนดไว้ หรือความเสี่ยง (Risk) ในการจัดการศึกษา (สุพรรณิ แผ่นทอง และศันสนีย์ จะสุวรรณ, 2564: 1152) สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม จนถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 โดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินสืบเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 และเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการจัดการเรียนการสอนช่วงโควิด-19 โดยการวางแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ในทุกระดับชั้น และทุกประเภท ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนออกแบบให้สอดคล้องกับความปลอดภัยของพื้นที่ โดยมีการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไปโรงเรียนได้ ขณะที่พื้นที่ที่ไม่ปลอดภัยจะมีการเรียนรู้หลักผ่านทางการ On-air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้เสริมผ่านระบบ Online 2) ลดการประเมินและงดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นโดยเน้นเรียนเฉพาะวิชากลุ่มสาระหลัก 3) การเตรียมพร้อมในด้านระบบการเรียนรู้ทางไกลและระบบออนไลน์จะเริ่มทดสอบตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคมเป็นต้นไป 4) กระทรวงศึกษาธิการจะสนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลในสัดส่วน 80% อีก 20% หรือมากกว่าให้ทางโรงเรียนและครูผู้สอนในแต่ละพื้นที่พิจารณาออกแบบตามความเหมาะสม 5) การเรียนผ่านการสอนทางไกลจะใช้สื่อโทรทัศน์ (TV) ในทุกระบบเป็นหลักของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่มีมาตรฐาน โดยมีดิจิทัลแพลตฟอร์มของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ DEEP และจัดการเรียนการสอนแบบโต้ตอบออนไลน์เป็นสื่อเสริม อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังการเปิดภาคเรียนเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศไทยจะลดความรุนแรงลงกระทรวงศึกษาธิการก็ยังมียุทธศาสตร์ให้คงมาตรการที่เป็นการป้องกันไว้ก่อนเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อที่อาจเกิดกับนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: 1-2) ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563: 83) กำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายการค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (เพิ่มเติม) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากเดิมมีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียน 4 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรม

วิชาการ 2) กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ 3) กิจกรรมทัศนศึกษา และ 4) กิจกรรมการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และเพิ่มเติมกิจกรรมที่ 5 คือ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทางไกลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เช่น การผลิตสื่อการเรียนการสอน ใบงาน แบบฝึกหัด และค่าใช้จ่ายในการติดตามและเยี่ยมบ้านนักเรียนที่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางไกลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เช่น กำหนดวันและเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด การขออนุญาตออกนอกพื้นที่ตั้งสำนักงานของข้าราชการต่อผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัด 193 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3,280 คน จำนวนนักเรียน 37,746 คน ซึ่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ความไม่สงบของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้ความรุนแรงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้เรียนในเขตบริการของโรงเรียนในสังกัดใช้เป็นภาษาไทยปักษ์ใต้และภาษามลายูในการสื่อสาร ทำให้การสื่อความหมายได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างช้า ๆ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 มีผลดังนี้ วิชาภาษาไทย 52.23 วิชาภาษาอังกฤษ 36.12 วิชาคณิตศาสตร์ 25.89 วิชาวิทยาศาสตร์ 36.35 พบว่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3: 2564) จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาเป็นผลมาจากการบริหารความเสี่ยงที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเห็นได้จากแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่ระบุการวางแผนในการบริหารจัดการความเสี่ยงในด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติการ ด้านงบประมาณ และด้านปัจจัยอื่น ๆ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งกาญจน์ คงจูน (2553: 241-257) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากรณีศึกษาเขตพื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 3 ในขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ด้านการบริหารงบประมาณ คือ งบประมาณจำกัด ด้านบริหารงานบุคคล คือ ความปลอดภัยและขวัญกำลังใจ ด้านบริหารงานทั่วไป คือ ผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 กำชับ

การดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดในการทบทวนแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ปรับการใช้จ่ายงบประมาณตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อสั่งการ รวมไปถึงการเข้มงวดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา มีความสำคัญยิ่งในการลดสาเหตุและโอกาสที่สถานศึกษาจะเกิดความเสียหาย ให้ความสำคัญและขนาดของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ยอมรับและควบคุมได้ และเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามีประสิทธิภาพครอบคลุมปัจจัยความเสี่ยงทางด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 มีดังนี้

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 แตกต่างกัน

3. ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 193 โรงเรียน ครูจำนวน 2,757 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 28 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 338 คน จากนั้นใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษาและสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครู ดังนี้

2.1.1 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5-10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปี

2.1.3 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)

2.2.2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk)

2.2.3 ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)

2.2.4 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย (Compliance Risk)

3. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามแนวคิดของ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2555), สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2556), ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร (2559), เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560), จีรนันท์ ทองอ่วม (2560), พระเจษฎา ญาณิสสร (2561), กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (2563), สมชาย เพชรน่วม (2563), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564), สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย (2564) และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2564) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสามารถสรุปขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง ได้ดังนี้

3.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

3.2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

3.3 ความเสี่ยงด้านการเงิน

3.4 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

4. ขอบเขตระยะเวลา

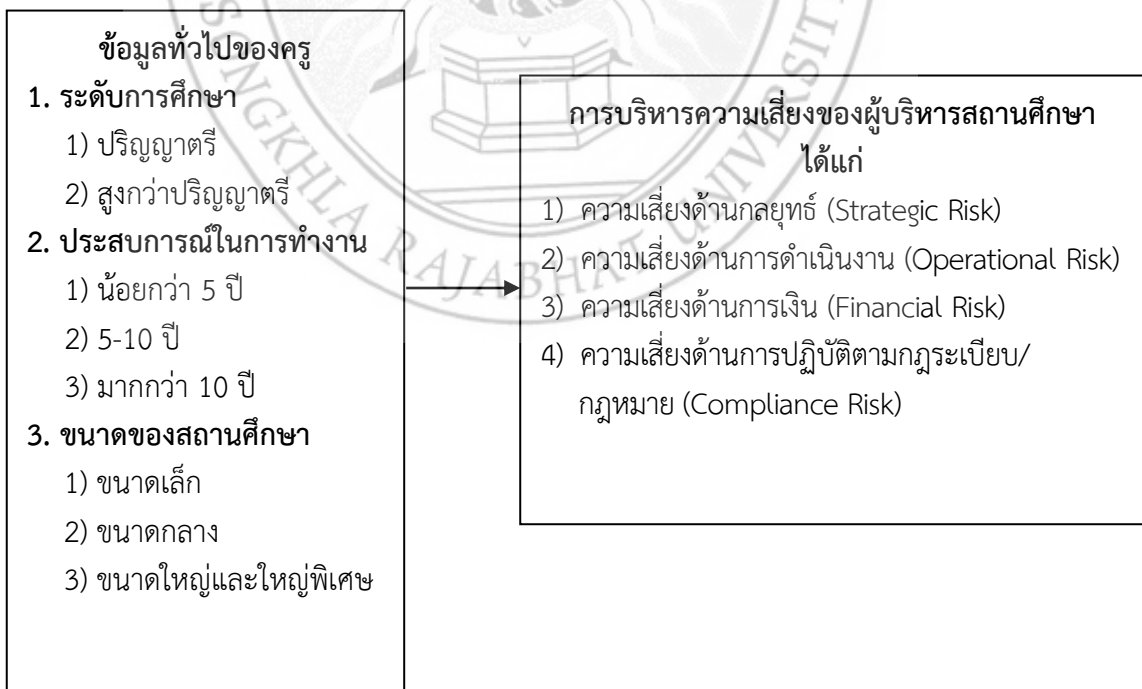
1 มกราคม พ.ศ. 2565 – 31 ตุลาคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง และได้สังเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง ตามแนวคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ดังนี้ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุนทหารลาดกระบัง (2555), สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2556), ชวีญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร (2559), เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560), จีรนันท์ ทองอ่วม (2560), พระเจษฎา ญาณิสโร (2561), กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563), สำนักงาน คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (2563), สมชาย เพชรนุ้ม (2563), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย (2564) และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2564) จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดใน การวิจัยเพื่อใช้ในการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ดังภาพ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ความเสี่ยง หมายถึง โอกาส ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

2. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การบริหารปัจจัยและการควบคุมกิจกรรม รวมทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อลดโอกาสที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จะเกิดความเสียหาย และให้ระดับและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

3. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงในการจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ การจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ทั้งนี้มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงในการวางตัวบุคคล การสนับสนุน ส่งเสริมการอบรม เพื่อให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติงาน พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น การแนะแนวและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายงานให้ร่วมมือในการทำงาน มีแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การประเมินผล การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากรและครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

5. ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ ในการจัดทำแผนงบประมาณและจัดสรรงบประมาณ มีการจัดทำรายละเอียดการเงินและอนุมัติการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ การจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ ครุภัณฑ์ มีการทำทะเบียนอย่างถูกต้อง มีการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลประสิทธิภาพในการบริหารงานการเงิน มีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงิน และตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงินทุกสิ้นเดือนและสิ้นปีงบประมาณ การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณ และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน

6. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดคู่มือ วิธีปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณและศีลธรรมอันดีให้กับบุคลากรในสถานศึกษา กำหนดกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ มาตรฐานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานและมีการกำหนดมาตรการ บทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติและข้อบังคับอย่างชัดเจนเป็นธรรม มีกระบวนการลงโทษและมาตรการในการควบคุมบุคลากรที่ฝ่าฝืนระเบียบ ข้อปฏิบัติ มีการควบคุม กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนด ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

7. สถานการณ์โควิด-19 หมายถึง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทยช่วงเวลาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2563 ถึงปี พ.ศ. 2565

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

9. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

10. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

10.1 ปริญญาตรี

10.2 สูงกว่าปริญญาตรี

11. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา นับตั้งแต่วันที่แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

11.1 น้อยกว่า 5 ปี

11.2 5 - 10 ปี

11.3 มากกว่า 10 ปี

12. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาจากจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

12.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน

12.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 - 600 คน

12.3 ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ โดยขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียน 601 - 1,500 คน และขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีพื้นที่รับผิดชอบสถานศึกษาใน 5 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอสะเดา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบถึงระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
2. ผู้บริหารนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาต่อไป
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานทางการศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนการการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยสาระสำคัญตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 แนวคิดการบริหารการศึกษา
 - 1.3 กระบวนการบริหารการศึกษา
 - 1.4 การบริหารสถานศึกษา
 - 1.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง
 - 2.1 การควบคุมภายใน
 - 2.2 ความหมายของความเสี่ยง
 - 2.3 ประเภทของความเสี่ยง
 - 2.4 ความหมายการบริหารความเสี่ยง
 - 2.5 กระบวนการบริหารความเสี่ยง
3. การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการบริหารการศึกษา
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
 - 4.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 4.2 ทิศทางการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
 - 4.3 แผนบริหารความเสี่ยง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

ความหมายของการบริหาร มีแหล่งที่มาที่หลากหลายซึ่งมีองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารในหลากหลายมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนี้

พิมพกา ธรรมสิทธิ (2554: 4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการประสานสัมพันธ์ มีระบบ มีระเบียบและกฎเกณฑ์ และสามารถใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สัมมา รธนิตย์ (2556: 37) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สุนทร โคตรบรรเทา (2560: 17) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานกับคนและโดยคน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 12) การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารอย่างมีกลยุทธ์ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยการใช้ทรัพยากรทางการบริหารเข้ามาดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ธีระวัฒน์ มอนไธสง (2561: 2) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการดำเนินงานของคณะบุคคลที่ร่วมมือกันประกอบกิจกรรม โดยการนำเอาปัจจัยต่าง ๆ มาดำเนินการอย่างมีแบบแผน มีประสิทธิภาพและเกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทรงพล เจริญคำ (2562: 2) กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง ผู้บริหาร บุคลากรและพนักงาน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในการปฏิบัติงานโดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และเทคโนโลยีร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ

กรวิชัย คล้ายศรี (2563: 16) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผ่านกระบวนการบริหารทรัพยากรขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารทรัพยากร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

แนวคิดการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษามีพัฒนาการมาตามยุคสมัย เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

พิมพกา ธรรมสิทธิ (2554: 48) ได้กล่าวถึงศาสตร์ด้านการบริหารได้พัฒนาอย่างเป็นระบบ และก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อเพิ่มผลผลิตหรือประสิทธิผลของ

งานในองค์การให้สูงขึ้น นับตั้งแต่เริ่มมาจนถึงปัจจุบันนี้ทฤษฎีทางการบริหารได้วิวัฒนาการเป็น 4 ช่วงใหญ่ ๆ คือ

- 1) ทฤษฎีทางการบริหารแบบดั้งเดิม (Classical Organization Theories)
- 2) ทฤษฎีทางการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Approach Management)
- 3) ทฤษฎีทางการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Approach Management)
- 4) ทฤษฎีทางการบริหารร่วมสมัย (Contemporary approach Management)

สัมมา ธรณีย์ (2556: 35-36) ได้อธิบายการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารไว้ ดังนี้

1) ทฤษฎีการบริหารยุคดั้งเดิมที่ปฏิบัติงานตามที่หัวหน้าสั่งหรือกำหนดตามแบบแผนที่เคยปฏิบัติกันมาหรือตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้สืบทอดกันมา

2) ทฤษฎีการบริหารแบบทฤษฎีหลักที่เน้นประสิทธิภาพใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์การทำงานโดยพยายามหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน มีหลักการและกระบวนการบริหารที่ชัดเจนมีการจัดองค์การและระบบการทำงานแบบเป็นทางการชัดเจน จำแนกเป็น 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน ทฤษฎีการบริหารจัดการ มุ่งกำหนดหลักการทางการบริหารไว้และเชื่อว่าหากมีการฝึกอบรมก็สามารถจะทำให้เป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้ และทฤษฎีการบริหารแบบราชการที่มุ่งเน้นความเป็นเหตุเป็นผลและองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์การแทนที่จะปล่อยให้ไปทำตามอำเภอใจของนักบริหารหรือเจ้าของกิจการ

3) ทฤษฎีการบริหารแนวมนุษยสัมพันธ์อันเป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของเอลตันเมโยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติงานกับผลผลิตในการทำงานที่เรียกว่าเป็น Hawthorne Effects การบริหารจึงปรับเปลี่ยนมาเน้นในเรื่องของคนและคุณค่าของความเป็นคนในการทำงาน ใช้จิตวิทยามาช่วยในการทำงานและใช้พฤติกรรมสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

4) ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์และวิทยาการจัดการ เป็นการบริหารที่ประยุกต์ใช้หลักการของพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการทำงาน โดยเน้นให้ความสนใจเรื่องพฤติกรรมบุคคล กลุ่มและองค์การในการทำงานในองค์การเป็นพิเศษ ได้แก่ บุคคลและองค์การ การตัดสินใจ แรงจูงใจ การสื่อสาร ภาวะผู้นำ บรรยากาศขององค์การ วัฒนธรรมองค์การ องค์การแห่งการเรียนรู้ ฯลฯ ตลอดจนมีการพัฒนาโมเดลและเทคนิคการบริหารแบบต่าง ๆ การประยุกต์ใช้ตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์และโมเดลในการบริหารหรือวิทยาการจัดการ

5) ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ เป็นการบริหารที่พิจารณาองค์การและการทำงานโดยภาพรวมหรือการบริหารแบบองค์รวมโดยพิจารณาหน่วยงานหรือองค์การเป็นระบบสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ใช้ทฤษฎีระบบในการพิจารณาการดำเนินงานโดยประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ระบบและเทคนิคระบบ ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบจากแต่ละส่วนและปรับปรุงทุกส่วนเข้าสู่สภาพโดยรวมพัฒนาการทำงานแบบระบบที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบตลอดจนพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร

6) ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ เป็นการบริหารโดยยึดหลักการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์คน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดแบบการบริหารหรือวิธีการทำงานที่เหมาะสม

ของผู้บริหารโดยภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จในสถานการณ์แต่ละสถานการณ์

7) ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารที่ต้องเข้าใจสถานการณ์ในอนาคต โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และข้อจำกัดของหน่วยงานปัจจุบันเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เด่นชัดโดยเน้นคุณภาพการแข่งขัน การประสบผลสำเร็จแบบพอดีเอาเด่น เป็นเยี่ยมหรือเป็นเลิศ มีการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม มีการวางแผนและบริหารตามแนวกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้

8) ทฤษฎีการบริหารแนวโลกาภิวัตน์ เป็นการบริหารองค์กรที่มีการแข่งขันสูง มุ่งผลสำเร็จโดยรวดเร็ว เป็นการบริหารที่ดำเนินการตามแนวมาตรฐานสากลต่าง ๆ เช่น ISO 9000 ISO 14000 ระบบประกันคุณภาพ และการประกันคุณภาพที่ถูกกำหนดขึ้น

ทรงพล เจริญคำ (2562: 124) กล่าวว่า การวิวัฒนาการของทฤษฎีการบริหารการศึกษามาจากทฤษฎีพฤติกรรมองค์กร ทฤษฎีวิวัฒนาการองค์กร ทฤษฎีการจัดการ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีการบริหารที่ตั้งกล่าวได้สอดแทรกแนวคิดหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษาเป็นที่มาของการวิวัฒนาการของหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษาจนถึงปัจจุบันแบ่งออกเป็น 6 ยุค ประกอบด้วย

- 1) ทฤษฎีการบริหารเชิงคลาสสิก (Classics of Administration Theory)
- 2) ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific of Administration Theory)
- 3) ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship of Administration Theory)
- 4) ทฤษฎีบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral of Administration Theory)
- 5) ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ (System of Administration Theory)
- 6) ทฤษฎีการบริหารสมัยใหม่ (Modern of Administration Theory)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ องค์ความรู้ที่มีพัฒนาการตามยุคสมัย ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งแบ่งเป็นตามยุคต่าง ๆ ดังนี้ 1) แนวคิดการบริหารแบบก่อนแบบคลาสสิก 2) แนวคิดการบริหารแบบดั้งเดิม 3) แนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ 4) แนวคิดการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ 5) แนวคิดการบริหารแบบร่วมสมัย

กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการบริหารองค์การให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

เสนาะ ตีเขาว์ (2551: 13) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร (Management Process) เป็นสิ่งทีระบุให้รู้ว่ากรอบของงานบริหารมีอะไร หรือผู้บริหารต้องทำหน้าที่อะไรในการบริหารงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 หน้าที่ด้วยกัน คือ

1) การวางแผน (Planning) คือการกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าว่าเป็นอย่างไรและจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผนจะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่จะทำให้ผลงานนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่จะเลือกวิธีการกระทำเพื่อให้ได้ผลตาม

ความต้องการในอนาคต ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต

2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดสรรทรัพยากรและการเตรียมกิจกรรมที่จะมอบหมายให้คนหรือกลุ่มคนดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดองค์การจึงเกี่ยวข้องกับ การกำหนดกิจกรรมและทรัพยากรซึ่งเท่ากับเป็นการทำแผนให้เกิดขึ้นจริงโดยการกำหนดงาน การมอบหมายงานให้คน และการสนับสนุนบุคคลเหล่านั้นทางด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี

3) การนำ (Leading) คือ กระบวนการในการกระตุ้นส่งเสริมให้คนทำงานเพื่อบรรลุผลตามแผนงานที่กำหนดไว้ การนำเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ทำให้คนทำงานร่วมกันจะสำเร็จผลตามเป้าหมายขององค์การ กระบวนการนำนี้จะสร้างคนให้เกิดความผูกพันในงานส่งเสริมให้คนเต็มใจที่จะทำงานและกระตุ้นให้คนทุ่มเทและอุทิศตัวเองให้กับงานจนได้ผลงานตามที่ต้องการ

4) การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานและแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย การควบคุมนี้จะทำให้ผู้บริหารรับผิดชอบในการติดตามความก้าวหน้าในงานกำกับดูแลการทำงานของผูปฏิบัติงานตลอดจนติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติถึงผลการทำงานนั้น

พินผกา ธรรมสิทธิ (2554: 31) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการบริหารจะต้องมีองค์ประกอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดบุคลากร
- 4) การอำนวยการ
- 5) การสั่งการ
- 6) การควบคุม
- 7) การประสานงาน

สัมมา รธนิตย์ (2556: 38) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารทุกองค์การที่จะต้องเลือกนำมาใช้ซึ่งมีอยู่หลากหลายวิธีในปัจจุบันตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อความสำเร็จขององค์การนั้น ๆ กระบวนการบริหารเป็นลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นวัฏจักรที่หมุนเวียนตลอดเวลาและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทุกทิศทาง แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดบุคลากร
- 4) การอำนวยการ
- 5) การควบคุม

Sergiovanni, (1987 อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา: 2560: 21) มีแนวคิดว่าการบริหารงานเป็นกระบวนการของหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ (Functions) สำคัญอยู่ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง หน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายและพัฒนาแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ในการนำไปปฏิบัติเมื่อวางแผนเสร็จจะได้แผนหรือ “แปลน” (Plan) ออกมา

2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง หน้าที่ในการจัดหาคณาจารย์วิทยากรทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์และเงินมารวมกันโดยวิธีที่ดีที่สุด เพื่อปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ให้บรรลุตามเป้าหมาย

3) การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ในการประเมินผล การทบทวน การออกกฎระเบียบ การควบคุมพนักงาน การให้ข้อมูลย้อนกลับและการดูแลมาตรฐานของการบรรลุเป้าหมายของผู้บริหาร และการรับผิดชอบในการทำนุบำรุงภายใน รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก การควบคุมมี 3 ขั้นตอน คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ ดังนี้

3.1) การควบคุมก่อนดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลว่ามีคนและของครบครันพร้อมจะปฏิบัติงานหรือไม่

3.2) การควบคุมระหว่างดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลทุกระยะตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการดูความบกพร่องของปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วหาทางแก้หรือเปลี่ยนแปลงทันทีที่เกิดขึ้น แล้วหาทางแก้หรือให้งานมีการปฏิบัติต่อไปอย่างราบรื่น

3.3) การควบคุมหลังดำเนินการ เป็นการกำกับดูแลและตรวจสอบผลลัพธ์สุดท้ายว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ และขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง ขั้นนี้เป็นขั้นของการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม

4) การนำ (Leading) เป็นการนำทาง (Guiding) และการนิเทศติดตาม (Supervising) ผู้ปฏิบัติเมื่อนำแผนขององค์การไปปฏิบัติซึ่งในการนำหรือการนิเทศติดตามจะต้องทำให้ผู้ปฏิบัติมีแรงจูงใจและความคาดหวัง และรักษาการสื่อสารที่ดีให้คงไว้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการบริหารองค์การให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การนำ 4) การควบคุม

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 197–198) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานตามภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้นควรมีหลักการบริหาร ดังนี้

1) สถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมประเภทให้บริการในการพัฒนางานในทุกรูปแบบจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษา

2) สถานศึกษาจะต้องยึดหลักความมุ่งหมายทางการศึกษาตามยุคตามสมัยมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน

3) สถานศึกษาจะพัฒนาไปด้วยดีผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน

4) สถานศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนและผู้เรียนสามารถพัฒนาได้

5) สถานศึกษาต้องยึดหลักการพัฒนาบุคลากรอย่างพอเพียงและต่อเนื่อง

6) สถานศึกษาต้องยึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตามขั้นตอนและความเหมาะสม

7) สถานศึกษาต้องยึดหลักตั้งเวลาการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

8) สถานศึกษาต้องยึดหลักการใช้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งเป็นการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากทุกฝ่ายและนำมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9) สถานศึกษาต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการแบบประชาธิปไตย

10) สถานศึกษาต้องยึดหลักการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกประเภท เนื่องด้วยการวัดผลการปฏิบัติงานเป็นการหาค่าของวิธีการดำเนินการผลิตแล้วนำค่านี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อตีราคาออกมาว่าอยู่ในระดับใด คือ การประเมินผลทางนี้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

พินทกา ธรรมสิทธิ์ (2554: 137) กล่าวว่า การจัดระบบงานหรือการจัดองค์กรภายในสถานศึกษา ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ทางสังคมจึงจะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดระบบงานภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจนเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2) รวบรวมงานของสถานศึกษาที่จะต้องปฏิบัติให้ครบทุกด้านทั้งที่เป็นงานการเรียน การสอนงานเกี่ยวกับแผน นโยบายและงานอื่น ๆ

3) จำแนกงานที่รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะงานที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

4) กำหนดหน่วยงานย่อยภายในตามลักษณะและประเภทของงานตามที่ได้จำแนกไว้

5) นำหน่วยงานย่อยมาจัดเป็นสายงานโดยอาจจัดเป็นสายบังคับบัญชา (Line) และสายการประสานและร่วมงาน (Staff)

6) จัดทำแผนผังระบบงานของสถานศึกษา

7) กำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบงานแต่ละหน่วยงานทั้งในหน่วยงานหลักและหน่วยงานย่อย

สุนทร โคตรบรรเทา (2554: 95-96) กล่าวว่า ระบบการบริหารการปฏิบัติงานขององค์กรกรอบแนวคิดมีส่วนช่วยอย่างมากในการวิเคราะห์อย่างรวดเร็วและแม่นยำ และยังช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นความพยายามในด้านสำคัญ ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบ รูปแบบระบบพื้นฐาน (Basic System Model) ถูกขยายออกไปเน้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาหรือในเขตพื้นที่การศึกษา ดังภาพประกอบแสดงทัศนะเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ภาพ 2 ทักษะเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษา

ที่มา: สุนทร โคตรบรรเทา, 2554: 96

สัมมา รธนิตย์ (2556: 95) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา และเนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ หลักการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย

- 1) วางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- 2) การวางแผนและนำเทคนิคในการบริหารงาน
- 3) การจัดโครงสร้างและวางระบบงาน
- 4) การใช้ทรัพยากรและการใช้จ่ายที่คุ้มค่า
- 5) การใช้อำนาจในการสั่งการและควบคุม
- 6) การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

ทรงพล เจริญคำ (2562: 22) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงระบบการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์และบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

2) มีเทคนิควิธีการในการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและการบริหารทั่วไป การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน กระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบและมีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี

3) มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรมีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่มีการประเมินผล จะช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการวางแผนการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

ภารดี อนันต์นาวิ (2552: 277) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือวิทยาลัย จะบริหารงานเองทั้งหมดก็คงจะหนักที่สุด หรือแทบไม่มีเวลาจะไปคิดริเริ่มด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาชุมชน ฉะนั้น ผู้บริหารเหล่านี้จึงมีการมอบหมายงานบางอย่าง หรือหลายอย่างให้แก่ รองผู้อำนวยการ จึงทำให้ผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาได้มีเวลาบริหารและคิดริเริ่มงานที่สำคัญได้ดี

สัมมา รธนิตย์ (2556: 55-57) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ 5 ประการ ดังนี้

- 1) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์
 - 1.1) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานแล้วกำหนดจุดมุ่งหมายทางการบริหาร
 - 1.2) ระลึกเสมอว่าอะไรคือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับองค์กร
 - 1.3) ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

- 1.4) ทำให้บุคลากรยอมรับเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะและให้ทุกคนแปลจุดมุ่งหมายสู่การปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน
- 1.5) ค้นหาวิธีทางที่มีสำหรับทำให้เป้าหมายบรรลุผลสัมฤทธิ์
- 1.6) หาวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนและก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในระหว่างบุคลากรด้วยกัน
- 2) บทบาทในด้านการวางแผน
 - 2.1) ออกแบบรูปแบบเพื่อการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าโดยผ่านทางทางเลือกแนวทาง (Alternative) ที่ดีที่สุด
 - 2.2) กำหนดผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน
 - 2.3) ทำความชัดเจนในสิ่งที่ต้องการให้สัมฤทธิ์ผลและวิธีการ
 - 2.4) วางแผนสำหรับผลสัมฤทธิ์และการปรับปรุงระบบค่านิยมของสังคม
 - 2.5) ทำงานให้ยืดหยุ่นเพื่อปรับปรุงให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกิจกรรมทั้งหลาย
 - 2.6) ร่างแผนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิจัยจัดทำแผนให้สมบูรณ์ให้เป็นจริงและปฏิบัติได้โดยทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอและให้สอดคล้องกับแผนขององค์การและประเทศ
 - 2.7) ทำให้บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้าใจแผนและปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
- 3) บทบาทในด้านการจัดองค์การ
 - 3.1) วางโครงสร้างของการจัดองค์การรูปแบบของตำแหน่งและความสัมพันธ์
 - 3.2) กำหนดตำแหน่งของบุคลากรโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย
 - 3.3) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร
 - 3.4) ส่งเสริมพฤติกรรมกลุ่มสู่ผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยผ่านทาง การปฏิบัติงานกระบวนกรสื่อสารความหมายและการประเมินผล
 - 3.5) ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของกลุ่มโดยผ่านทางความสัมพันธ์ทางการ แสดงออกด้วยตนเองและการนำตนเอง
 - 3.6) ทำให้องค์การเกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนโดยผ่านทางความสัมพันธ์อันดีคงไว้ซึ่งมิตรภาพความเคารพและความมั่นใจในระหว่างบุคลากร
 - 3.7) ส่งเสริมประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพื่อทำให้วัตถุประสงค์สัมฤทธิ์ผล
- 4) บทบาทในด้านการปฏิบัติงาน
 - 4.1) แนะนำบุคลากร เคารพความรู้ บุคลิกภาพ และเกียรติของบุคลากรทุกคน
 - 4.2) ใช้อำนาจและหน้าที่ตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจว่ากิจกรรมทั้งหลายดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
 - 4.3) ประสานงานองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทิศทางของการทำงาน เช่น สถานการณ์ เครื่องมือ การเงิน ความรู้ และทักษะ
 - 4.4) เป็นผู้ประสานงานระหว่างบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงานให้ได้ผลงานจากการทำงานมากที่สุดโดยลงทุนน้อยที่สุด
 - 4.5) ทำให้บุคลากรเคารพตนเองและมีความพอใจในตนเองรับผิดชอบต่องานที่ตนเองทำ

ข้อจำกัดระบบราชการและมักจะละเมิดสายการบังคับบัญชาโดยหาทางผ่อนคลายนปัญหาจากแหล่งใดก็ได้ที่เห็นว่ามีทางเป็นประโยชน์

5) ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและยอมรับความรับผิดชอบของตนในฐานะเป็นพันธกิจมากกว่าการทำงานยอมรับตนเองในปัญหาสังคมปัจจุบันความไม่ชัดเจนในปัญหาต่าง ๆ สำคัญต้องบรรลุ ดังนั้นพบว่ามีทางเป็นไปได้ที่จะอยู่กับความไม่ชัดเจนต่างๆในตำแหน่งของตน

6) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นต่อการจัดการศึกษาและสามารถแยกข้อแตกต่างระหว่างเป้าหมายการจัดการศึกษาในระยะสั้นกับระยะยาวดังนั้นผู้บริหารจึงมีปรัชญาเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาและความสำคัญของปรัชญาภายในบทบาท

7) ผู้บริหารเป็นผู้รู้จักปรับตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงสถานการณ์ในสิ่งที่จำเป็นทันทีและลงมือเดินตามเส้นทางใหม่อย่างปลอดภัย

8) ผู้บริหารเป็นนักยุทธศาสตร์ที่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นมีความสนใจในการกำหนดวิธีดำเนินการที่เหมาะสมที่สุดในการได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลง

กล่าวโดยสรุป บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นการแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้งานเกิดประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

การควบคุมภายใน

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO ได้ร่วมกันศึกษาพัฒนาความหมายและแนวคิดของการควบคุมภายใน (Internal Control) ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในองค์กรโดยคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2563: 1)

การประสานงานภูมิภาคเขต 7 (2559) กล่าวว่า องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO มี 5 ประการ ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

สภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกและบรรยากาศของการควบคุมภายในซึ่งปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยที่นำมาพิจารณารวมกันส่งผลให้เกิดความมีประสิทธิภาพของมาตรการหรือวิธีการควบคุมในองค์กร หรือทำให้มาตรการและวิธีการควบคุมที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรตระหนักถึงความจำเป็นของระบบการควบคุมภายในและเน้นการสร้างบรรยากาศโดยผู้บริหารระดับสูงเพื่อให้คนขององค์กรเกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบ ดังนั้น

สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีจะช่วยให้บุคลากรเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญของการควบคุมภายใน ทั้งนี้ ปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุมประกอบด้วย

ความซื่อสัตย์และจริยธรรม กล่าวคือ ผู้บริหารควรจัดทำข้อกำหนดด้านจริยธรรมเป็นแนวทางการปฏิบัติ หรือมีมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยปัจจัยนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า ปัจจุบันองค์กรมักจะจัดทำ Code of Conduct หรือหลักในการปฏิบัติงานที่เปรียบเสมือนกฎระเบียบขององค์กร ดังนั้นหากมีการแทรกข้อกำหนดด้านจริยธรรมอันเป็นแนวทางที่ควรปฏิบัติลงไป ก็จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ในการนำมาใช้ในทางปฏิบัติมากขึ้น ส่วนในด้านของผู้บริหารก็ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และลดวิธีการหรือแรงจูงใจที่รุนแรง เช่น การไม่กดดันให้พนักงานต้องปฏิบัติตามเป้าหมายที่สูงเกินจริง

ความรู้ ทักษะ ความสามารถเชิงแข่งขัน กล่าวคือ องค์กรควรมีการกำหนดระดับความรู้และความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานแต่ละอย่าง ต้องกำหนดออกมาเป็นข้อกำหนดด้านพื้นฐานความรู้ทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยผลสำเร็จในการประเมินองค์ประกอบด้านนี้สามารถพิจารณาได้จากการจัดทำเอกสารกำหนดลักษณะงาน (Job Description) เพื่อให้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาบรรจุพนักงานให้เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ

คณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ ฝ่ายบริหารระดับสูงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการควบคุมของกิจการ คณะกรรมการบริษัทเป็นเสมือนตัวแทนผู้ถือหุ้นที่จะแต่งตั้งฝ่ายบริหารระดับสูงและกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้บรรลุผลประโยชน์สูงสุดขององค์กร คณะกรรมการตรวจสอบเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการบริษัทที่ทำหน้าที่ส่งเสริมบรรยากาศของการควบคุม และการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกบัญชีให้เป็นไปอย่างอิสระจากฝ่ายบริหาร รวมทั้งความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การตั้งคำถามที่ตรงประเด็นและลึกซึ้งเกี่ยวกับงานของฝ่ายบริหาร และติดตามวิเคราะห์คำตอบที่ได้ความถี่และการมีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่และประชุมกับผู้บริหารฝ่ายการเงินบัญชีตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี ความเพียงพอและทันสมัยของสารสนเทศที่จัดให้คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่ติดตามการบรรลุผลของแผนกลยุทธ์ เป้าหมายของฝ่ายบริหารฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และปฏิบัติตามสัญญาที่สำคัญ ความเพียงพอและทันสมัยของสารสนเทศที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีเกี่ยวกับข้อมูลพิเศษ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้บริหารระดับสูงรายงานการสืบสวนจากสถาบันกำกับดูแล การจ่ายเงินที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น

ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร กล่าวคือ องค์กรประกอบนี้เป็นสิ่งใหม่ของการบริหาร ซึ่งบางครั้งปรัชญาและสไตล์การทำงานผู้บริหารถูกละทิ้งความสนใจไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง การทำความเข้าใจแนวโน้มทางความคิดขององค์กรประกอบนี้ เช่น เป็นผู้บริหารที่กล้าเสี่ยงหรือชอบความระมัดระวัง ความถี่ในการติดตามงานระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับระดับปฏิบัติการ ทิศนคติของผู้บริหารที่มีต่อการเลือกนโยบายบัญชี ความระมัดระวังในการกำหนดประมาณการทางบัญชี การเปิดเผยข้อมูลและการไม่แสดงข้อมูลที่เป็นเท็จ รวมทั้งการส่งเสริมในงานบัญชี การพัฒนาความรู้ของฝ่ายบัญชีเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถทราบทิศทางองค์กรได้ว่าจะถูกวางอยู่ในจุดใดหรือมีความเสี่ยงอย่างไรบ้าง

โครงสร้างการจัดองค์กร กล่าวคือ โครงสร้างขององค์กรที่ได้รับการจัดไว้ดีเยี่ยมเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนงาน สั่งการและควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยการจัดโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจนั้น

การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ (Assignment of Authority and Responsibility) หมายถึง การมอบอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการควรจะต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจน

นโยบายและวิธีบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ กล่าวคือ ในการบริหารองค์กรมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นสิ่งสำคัญแก่องค์กรไม่ว่าจะเป็นระบบบริหารเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาตามยุคสมัยให้ทันแต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดขององค์กรที่จะขาดไม่ได้ก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเป็นปัจจัยที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง ดังนั้นฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายและวิธีบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น การว่าจ้าง การคัดเลือกบุคลากร และเมื่อได้บุคลากรที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องมีนโยบายในการจูงใจและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยตามทันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การประเมินองค์ประกอบนี้ เช่น นโยบายและวิธีปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการคัดเลือก การฝึกอบรม การเลื่อนตำแหน่ง และการจ่ายผลตอบแทน ความเหมาะสมของวิธีการที่ใช้เมื่อพบความประพัตที่แตกต่างจากนโยบายและวิธีปฏิบัติที่กำหนด เช่น มีบทลงโทษ ความเหมาะสมในการใช้นโยบายการเลื่อนตำแหน่งและความดีความชอบ

การตรวจสอบภายใน กล่าวคือ การตรวจสอบภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายใน และเป็นเครื่องมือทางการบริหารที่ทำให้ สภาพแวดล้อมของการควบคุมมีคุณภาพ ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความอิสระเพียงพอที่จะรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลให้แก่ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบ การปฏิบัติงานที่ได้รับการตรวจสอบและประเมินผลทั้งนี้ผู้ตรวจสอบภายในควรได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสมจากผู้บริหาร

2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงซึ่งจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารนิยมใช้ใน ปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคการค้าที่มีการแข่งขันอย่างเสรี ซึ่งมีคู่แข่งมากมายที่กำลังต่อสู้กับองค์กร ดังนั้น ความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการประเมินความเสี่ยงนั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้กิจการขององค์กรทราบถึงความเสี่ยงที่กำลังจะเผชิญล่วงหน้าได้ เมื่อทราบถึงความเสี่ยงแล้วก็สามารถที่จะบริหารความเสี่ยงเพื่อเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส และเพื่อลดผลกระทบความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการค้ายุคการแข่งขันเสรีที่มีความเสี่ยงสูงและต้องเตรียมความพร้อมในทุกสถานการณ์ การประเมินความเสี่ยงจะทำให้ฝ่ายบริหารได้ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงทั้งจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยแบ่งได้เป็น

2.1) ปัจจัยเสี่ยงระดับกิจการอาจเกิดจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในกิจการ โดยปัจจัยเสี่ยงภายนอก เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายนอกที่กิจการควบคุมไม่ได้ ซึ่งผู้บริหารต้องติดตามศึกษาเพื่อหาวิธีปฏิบัติในการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส หรือลดผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นส่วนปัจจัยเสี่ยงภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายในองค์กรที่ผู้บริหารสามารถจัดการได้ ซึ่งสามารถยกตัวอย่างของปัจจัยภายนอกเช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความต้องการและความมุ่งหวังของลูกค้าที่มีต่อสินค้าหรือบริการ กฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ของภาครัฐและตัวอย่างของปัจจัยภายใน เช่น ความซื่อสัตย์และ

จริยธรรมของผู้บริหาร ความสลับซับซ้อนของการปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจของพนักงานในการปฏิบัติงานขนาดของหน่วยงาน โดยหน่วยงานใหญ่ย่อมมีโอกาสผิดพลาดสูงกว่าหน่วยงานเล็ก

2.2) ปัจจัยเสี่ยงระดับกิจกรรมเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดในหน่วยงานสาขา แผนงาน โครงการ และกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญ เช่น การจัดการการตลาด เป็นต้น

หลังจากระบุปัจจัยเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนที่สำคัญก็คือ การวิเคราะห์และจัดระดับความเสี่ยง หากปัจจัยเสี่ยงใดสามารถคำนวณจำนวนที่อาจเกิดขึ้นได้โดยตรงในเชิงปริมาณ เช่น การใช้สูตรคำนวณจำนวนค่าความเสียหาย ก็ให้ประเมินและจัดระดับความเสี่ยง ไปตามความสำคัญของจำนวนที่คำนวณได้ หากการวิเคราะห์และจัดระดับความเสี่ยงโดยใช้สูตรคำนวณเป็นไปได้ยาก อาจต้องใช้วิธีการให้คะแนนเชิงเปรียบเทียบแทน เช่น การให้ระดับ 1-3 โดย 1 = ไม่พอใจ 2 = ปานกลาง และ 3 = พอใจ เป็นต้น

หลังจากนั้นผู้บริหารควรกำหนดวิธีการบริหารความเสี่ยง และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมควบคุมภายในที่จำเป็นเพื่อลดหรือบรรเทาความเสี่ยงเหล่านั้นและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน รายงานทางการเงินและการดำเนินงาน เป็นที่น่าเชื่อถือ และการปฏิบัติที่เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ ผู้บริหารระดับส่วนงานหรือผู้ประเมินควรจะต้องเน้นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ในการกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในช่วงของการเปลี่ยนแปลงและบางเรื่องมีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจ แต่เรื่องเหล่านี้มีความสำคัญในการใช้ประเมินความเสี่ยงว่าเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ ซึ่งการบริหารความเสี่ยงนั้น COSO ได้กำหนดวิธีการตอบสนองความเสี่ยงไว้พอสรุปได้ดังนี้

2.2.1) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) หมายถึงการเลิกหรือหลีกเลี่ยงการกระทำเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การกระทำงานที่องค์กรไม่ถนัด อาจหลีกเลี่ยงโดยการไม่กระทำ หรือจ้างบุคคลภายนอก เป็นต้น

2.2.2) การลดความเสี่ยง (Risk Reduction) หมายถึงการลดโอกาสความน่าจะเป็นหรือการลดความเสียหาย หรือการลดทั้งสองด้านพร้อมกันการลดความเสี่ยงที่สำคัญคือ การจัดระบบการควบคุมเพื่อป้องกัน หรือค้นพบความเสี่ยงเฉพาะวัตถุประสงค์นั้นอย่างเหมาะสม ทันกาลมากขึ้น รวมถึงการกำหนดแผนสำรองในกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน

2.2.3) การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) หมายถึงการลดโอกาสความน่าจะเป็นหรือการลดความเสียหาย โดยการแบ่ง การโอนการหาผู้รับผิดชอบร่วมในความเสี่ยง เช่น การจัดประกันภัย

2.2.4) การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) หมายถึงการไม่กระทำการใด ๆ เพิ่มเติมกรณีนี้ใช้กับความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญน้อย ความเสี่ยงน่าจะเกิดน้อย หรือเห็นว่ามีต้นทุนในการบริหารความเสี่ยงสูงกว่าผลที่ได้รับ

3) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุม หมายถึง การกระทำที่สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน และคำสั่งต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดซึ่งจะต้องเป็นการกระทำที่ถูกต้องและใน

เวลาที่เหมาะสม จะเพิ่มความมั่นใจในความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด กิจกรรมการควบคุมภายในสามารถแบ่งออกตามประเภทของการควบคุมได้ดังต่อไปนี้

3.1) การควบคุมแบบป้องกันเป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก

3.2) การควบคุมแบบค้นพบ เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้น เพื่อทำการค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาแล้ว

3.3) การควบคุมแบบแก้ไข เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง หรือเพื่อหาวิธีแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต

3.4) การควบคุมแบบส่งเสริม เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จโดยตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4) ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

การสื่อสารและสารสนเทศ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการควบคุมภายในยุคปัจจุบัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และถ้าข้อมูลข่าวสารมีความทันสมัยก็จะทำให้องค์กรรับรู้ข้อมูลได้ทันทั่วทั้งที่มีความได้เปรียบทางด้านธุรกิจ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้การบริหารองค์กรได้ดีอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งไม่แพ้กัน ดังนั้น ควรให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงหรือรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านเครื่องมือต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

4.1) ข้อมูลสารสนเทศ (Information) เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกระดับโดยผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณาสั่งการ ส่วนผู้ปฏิบัติงานมักใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องชี้นำทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ ข้อมูลสารสนเทศที่ดีที่ควรจัดให้มีในทุก ๆ องค์กรควรมีลักษณะดังนี้คือ

4.1.1) ความเหมาะสมกับการใช้ หมายถึง สารสนเทศมีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้ใช้

4.1.2) ความถูกต้องสมบูรณ์ หมายถึง สารสนเทศที่สามารถสะท้อนผลตามความจำเป็นและให้ข้อมูลที่แท้จริงและมีรายละเอียดที่จำเป็นครบถ้วน

4.1.3) ความเป็นปัจจุบัน หมายถึง การให้ตัวเลขและข้อเท็จจริงล่าสุดที่เป็นปัจจุบันสามารถใช้เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้สำหรับการประกอบการตัดสินใจได้ทันเวลา

4.1.4) สะดวกในการเข้าถึง หมายถึง ความยากง่ายสำหรับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมีระบบรักษาความปลอดภัย ป้องกันผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่มีความสำคัญหรือข้อมูลที่เป็นความลับได้

ในการจัดให้มีสารสนเทศที่ดีเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยี และระบบงานที่ดี เพื่อให้มีการปฏิบัติตามระบบงานที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

4.2) การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การจัดระบบการสื่อสารให้ข้อมูลส่งไปถึงผู้ควรได้รับและระบบการสื่อสารที่ต้นนั้น จะต้องประกอบด้วยทั้งระบบการ

สื่อสารกันภายในองค์กรหรือการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในองค์กรเดียวกันซึ่งควรจัดให้เป็นรูปแบบการสื่อสารสองทาง และอีกระบบคือการสื่อสารภายนอกซึ่งเป็นการสื่อสารกับลูกค้าหรือบุคคลอื่น ๆ นอกองค์กร

5) การติดตามประเมินผล (Monitoring)

การควบคุมภายในขององค์กรจะสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดการติดตามและประเมินผล เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารมั่นใจได้ว่า มาตรการและระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ดังนี้

5.1) การติดตามผลระหว่างการดำเนินงาน (On Going Monitoring) หมายถึง การสังเกตการติดตาม ระบบรายงานความคืบหน้าของงาน รวมทั้งการสอบทานหรือการยืนยันผลงานระหว่างการปฏิบัติงาน

5.2) การประเมินผลอิสระ (Independent Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แล้วแต่จะกำหนด หรือการประเมินอิสระอาจ หมายถึง การประเมินโดยผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกำหนดยุทธศาสตร์ควบคุมภายใน เพื่อให้สามารถแสดงความเห็นได้อย่างเป็นอิสระ เช่น การประเมินจากผู้ตรวจสอบภายใน เป็นต้น

5.3) การประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment : CSA) เป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ งานผู้มีความรู้ด้านการควบคุม และผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกิจกรรมควบคุมและประเมินผลร่วมกัน ในด้านที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานนั้น

อรุณา เห่งาศิลา (2562: 4) กล่าวว่า การควบคุมภายในเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารองค์การ เนื่องจากเมื่อองค์การขยายใหญ่ขึ้นผู้บริหารไม่สามารถจะมาดูแลการบริหารงานได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีระบบการควบคุมภายในขึ้น ซึ่งไม่ใช่หมายถึงการควบคุมภายในเฉพาะด้านบัญชีและการเงินเท่านั้น ยังครอบคลุมถึงการควบคุมภายในด้านการบริหารและการควบคุมภายในด้านการปฏิบัติงานในทุก ๆ หน่วยและทุก ๆ กระบวนการของการดำเนินงานด้วย

สรุปได้ว่า การควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนประกอบของการปฏิบัติงานปกติ ซึ่งเกิดขึ้นได้โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในหน่วยงานเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ความหมายของความเสี่ยง

ความหมายของความเสี่ยง มีแหล่งที่มาที่หลากหลายซึ่งมีองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน โดยมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของความเสี่ยงในหลากหลายมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนี้

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550: 14) กล่าวว่า ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่บางสิ่งบางอย่างอาจเกิดขึ้นเป็นผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นอันตรายหรือคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางธุรกิจหรือแผนการต่าง ๆ ทั้งนี้ความเสี่ยงเกิดขึ้นเนื่องมาจากความไม่แน่นอน ซึ่งสามารถวัดได้จากความน่าจะเป็นของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือผลลัพธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้น

ปราชาญา กล้าผจญ (2551: 21) กล่าวว่า ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่บางสิ่งบางอย่างอาจจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นอันตราย ความเสี่ยงนี้เกิดจากความไม่แน่นอน (Uncertainty) ซึ่งสามารถวัดได้ความน่าจะเป็นของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ดวงใจ ช่วยตะกูล (2551: 24) ได้สรุปไว้ว่า ความเสี่ยง หมายถึง ภาวะหรือสถานการณ์ที่มีอุปสรรคหรือการสูญเสียโอกาส ซึ่งจะมีผลทำให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Ridley & Channing (1994 อ้างถึงใน กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช, 2553: 11) กล่าวถึงความเสี่ยงว่า คือ ความเป็นไปได้ของการเกิดอันตราย หรือความเสียหายในสภาพที่เป็นอยู่จริงซึ่งอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งผลเสียเล็กน้อยจนถึงผลเสียหายอย่างใหญ่หลวง

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 12) กล่าวว่า ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือภารกิจขององค์กร หรือโอกาสที่จะเกิดความสูญเสีย หรือสิ่งที่ไม่คาดหวัง/ไม่พึงประสงค์จากการดำเนินงาน หรือเสียโอกาสทางธุรกิจมีผลในทางลบ ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2560: 31) ได้ให้นิยามไว้ว่า ความเสี่ยง คือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562: 3) กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียเปล่า หรือ เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ หรือ ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหาร ซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับ และโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 2) ได้กล่าวถึง ความเสี่ยง (Risk) หมายความว่า ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2565: 6) ได้ให้นิยามไว้ว่า ความเสี่ยง หมายถึง ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนด ไว้ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้

กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยง หมายถึง โอกาส ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งซึ่งส่งผลกระทบทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

ประเภทของความเสี่ยง

การจำแนกประเภทของความเสี่ยงมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้จำแนกแตกต่างกันตามการดำเนินงานของแต่ละองค์กร เพื่อให้เข้าใจประเภทของความเสี่ยงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของความเสี่ยง ดังนี้

ดวงใจ ช่วยตะกูล (2551: 50) ได้แยกประเภทของความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับการทางการศึกษาโดยแบ่งประเภทของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้เป็น 13 ประเภทคือ

- 1) ความเสี่ยงทางการเงิน
- 2) ความเสี่ยงทางการดำเนินงาน
- 3) ความเสี่ยงทางด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์
- 4) ความเสี่ยงทางด้านภาวะเป็ยข้อบังคับ

- 5) ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร
- 6) ความเสี่ยงทางด้านทรัพยากรมนุษย์
- 7) ความเสี่ยงทางด้านภาพลักษณ์ ชื่อเสียง
- 8) ความเสี่ยงทางการเรียนการสอน
- 9) ความเสี่ยงทางด้านร่างกาย
- 10) ความเสี่ยงทางการทุจริต
- 11) ความเสี่ยงด้านความมั่นใจทางการศึกษา
- 12) ความเสี่ยงทางด้านข้อตกลงทางวิชาการ
- 13) ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 28 อ้างถึงใน ขวัญแก้ว จันทรัตน์, 2562: 15) ได้แบ่งความเสี่ยงออกเป็น 4 ด้าน

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์/แผนดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อกระบวนการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร

2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอนโดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่เพียงพอ

4) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk : C) หรือ (Event Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 48-49) กล่าวถึงประเภทของความเสี่ยงไว้ 4 ประเภท คือ

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนกลยุทธ์ขององค์กร รวมไปถึงการตัดสินใจด้านการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินงานในทางที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ได้

2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) คือ ความเสี่ยงจากการบริหารเงินทุน เงินงบประมาณ เงินสดในมือ ที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) คือ ความเสี่ยงจากการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ขวัญญานันท์ แก้วนุชนาว์ (2559: 22) ได้สรุปไว้ว่า ประเภทของความเสี่ยง แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์
- 2) ความเสี่ยงด้านบุคลากร
- 3) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน
- 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ
- 5) ความเสี่ยงด้านปัจจัยภายนอก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (2564: 10) ได้แบ่งประเภทความเสี่ยงไว้ 7 ประเภท ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงที่เกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง

2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

3) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิภาพ

4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

5) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

6) ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

7) ความเสี่ยงด้านภัยพิบัติหรือจากโรคระบาด คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ หรือการก่อการร้าย หรือโรคระบาด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 1) ได้กำหนดประเภทของความเสี่ยงออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S)
- 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O)
- 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F)
- 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเภทของความเสี่ยง ผู้วิจัยสังเคราะห์ประเภทของความเสี่ยง ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์ประเภทของความเรียง

	ด้านกลยุทธ์	ด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติงาน	ด้านการเงิน	ด้านกฎระเบียบ กฎหมาย	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านความน่าเชื่อถือองค์กร	ด้านภัยพิบัติ/โรคระบาด	ด้านบุคลากร/ทรัพยากรมนุษย์	ด้านร่างกาย/ความปลอดภัย	ด้านการทุจริต	ด้านการเรียนการสอน	ด้านทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม	ด้านเวลา	ด้านธรรมาภิบาล	ด้านปัจจัยภายนอก/ชุมชน	ด้านขนาดองค์กร
1. ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2555)	✓	✓	✓	✓		✓			✓			✓			✓	
3. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556)	✓	✓	✓	✓												
4. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2556)	✓	✓		✓				✓			✓			✓	✓	
5. ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาว์ (2559)	✓	✓	✓	✓				✓							✓	
6. เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560)	✓	✓	✓	✓												
7. จีรนันท์ ทองอ่วม (2560)	✓		✓	✓	✓										✓	
8. พระเจษฎา ญาณิสฺสโร (2561)	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓				✓	✓		✓
9. กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562)	✓	✓	✓	✓												
10. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563)	✓	✓	✓	✓												
11. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (2563)	✓	✓	✓	✓												
12. สมชาย เพชรน่วม (2563)	✓	✓	✓	✓												
13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต3 (2564)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									
14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุโขทัย (2564)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									
15. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2564)	✓	✓	✓	✓												
รวม	15	14	14	15	5	4	3	4	3	1	1	2	1	3	3	1

จากตาราง 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเภทของความ
เสี่ยง ของ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
(2555), สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
(2556), ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร (2559), เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560), จิรพันธ์ ทองอ่วม
(2560), พระเจษฎา ญาณิสโร (2561), กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562), สำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
(2563), สมชาย เพชรนุ้ม (2563), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564),
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย (2564) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2564),
ผู้วิจัยได้ประมวลโดยใช้เกณฑ์ความถี่ ซึ่งมีความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป และสังเคราะห์ประเด็นที่ใกล้เคียง
กันกำหนดตัวแปรขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง 4 ด้าน ได้แก่

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งประเภทความเสี่ยงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยง
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขอบเขตการบริหารความเสี่ยงได้ 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้าน
มีนักทฤษฎีนักการศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความหมายไว้ ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ เป็นความเสี่ยงของกลยุทธ์ที่องค์กรใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยมีผู้ให้
ความหมายของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551: 19) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ หมายถึง
ความเสี่ยงในเรื่องนโยบาย แผน พันธกิจ กลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 28 อ้างถึงใน ขวัญแก้ว จันทรัตน์, 2562: 15)
กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์/
แผนดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อม
ภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 48) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic
Risk: S) คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนกลยุทธ์ขององค์กร รวมไปถึงการตัดสินใจด้าน
การบริหารที่ส่งผลต่อทิศทางการดำเนินงานในทางที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
ส่งผลให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ได้

ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร (2559: 6) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความ
เสี่ยงในการบริหาร ไม่แน่นอน ไม่ชัดเจนของนโยบายผู้บริหารในการดำเนินงาน และความเข้าใจที่ไม่

ตรงกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 7) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์การที่เกี่ยวกับการกำหนดแผนการบริหารดำเนินงาน และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนในองค์การ มีเป้าหมายวิธีการดำเนินงาน การจัดสรร การติดตาม และแจ้งให้ทุกคนทราบอย่างชัดเจนส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป้าหมายขององค์การ ถ้าไม่เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อทิศทาง หรือภารกิจหลักขององค์กร หรือมีผลกระทบต่อการบริหารลู่วัตถุประสงค์ขององค์กรอันเนื่องมาจากการเมือง เศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ เหตุการณ์ภายนอก ผู้ใช้บริการ ฯลฯ หรือความเสี่ยงที่เกิดจากการตัดสินใจผิดพลาดหรือนำการตัดสินใจนั้นมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 10) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงที่เกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 1) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อ กลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบายเป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร

กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงในการจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ การจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ทั้งนี้มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

มีผู้ให้ความหมายของความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

ดวงใจ ช่วยตะกูล (2551: 19) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินงานด้านการแนะแนว ความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพ การพัฒนาโรงเรียนและพฤติกรรมนักเรียน งานธุรการ การกำกับติดตาม การพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรม ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

กรณิการ์ พงศ์กิตติธัช (2553: 9) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ การดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติงานต่าง ๆ ล้มเหลวเกี่ยวกับการบริหารงานตาม

ขอช่วยการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 28 อ้างถึงใน ขวัญแก้ว จันทรัตน์, 2562: 15) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอนโดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการ อุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศบุคลากรในการปฏิบัติงาน

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 48) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 7) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการภายในองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน การควบคุม การจูงใจ การติดตามผลงาน การคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี

ชญารัตน์ สายใหม่ (2560: 17) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงด้านการวางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล กำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามเกี่ยวกับการวิชาการและธุรการ และสถานศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริมการอบรม เพื่อให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียน ความเสี่ยงในการอนุมัติ แผนงานด้านวิชาการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเสี่ยงในการแนะแนวและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการประชุมเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและความต้องการของชุมชน ความเสี่ยงในการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากร และครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากระบบงาน กระบวนการทำงาน เทคโนโลยี รวมทั้งคนในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อและทำให้องค์กรไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 10) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงในการวางตัวบุคคล การสนับสนุนส่งเสริมการอบรม เพื่อให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น การแนะแนวและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายงานให้ร่วมมือในการทำงาน

มีแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การประเมินผล การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากรและครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน

มีผู้ให้ความหมายของความเสี่ยงด้านการเงินไว้ ดังนี้

กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช (2553: 9) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือ การดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติการต่าง ๆ ล้มเหลวเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ การเงิน การวางแผนงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานการตรวจสอบภายใน และจัดการจัดระบบการจัดหาพัสดุ

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 49) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) คือ ความเสี่ยงจากการบริหารเงินทุน เงินงบประมาณ เงินสดในมือ ที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ขวัญญานันท์ แก้วนุชนาว์ (2559: 6) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง การใช้เงินผิดพลาดประสงค์ในการดำเนินงาน ไม่มีการกำหนดวงเงิน งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การบันทึกรายรับรายจ่ายไม่ครบถ้วน ขาดความคล่องตัวในเรื่องการเงินที่จะต้องดำเนินกิจกรรมประจำวัน รายจ่ายมากกว่ารายรับอย่างต่อเนื่อง

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 7) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงที่สำคัญเกี่ยวกับการควบคุมและการจัดทำรายงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานการเงิน งบประมาณ การควบคุมตรวจสอบรายจ่าย การจัดหาแหล่งเงินทุน ทรัพยากร พัสดุและความถูกต้องตรวจสอบได้

กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและควบคุมทางการเงิน และงบประมาณขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 7) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) หมายถึง เหตุการณ์ใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย ในด้านลบต่อการบริหารจัดการทางการเงินขององค์กรในทุกมิติ

สมชาย เพชรนุ้ม (2563: 5-6) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และการจัดทำรายงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานการเงินงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบรายจ่าย การจัดหาแหล่งเงินทุน ทรัพยากร พัสดุ และความถูกต้องตรวจสอบได้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือ ความเสี่ยงเนื่องจากสถานะและการดำเนินการทางการเงิน หรือ งบประมาณเกิดความขัดข้องจนกระทบการดำเนินงานขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ อันเนื่องมาจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งส่งผลการตัดสินใจทางการเงิน หรือการบริหารงบประมาณที่ผิดพลาด ส่งผลกระทบต่อสถานะการเงินขององค์กร หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 10) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน

กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ ในการจัดทำแผนงบประมาณและจัดสรรงบประมาณ มีการจัดทำรายละเอียดการเงินและอนุมัติการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ การจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ ครุภัณฑ์ มีการทำทะเบียนอย่างถูกต้อง มีการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลประสิทธิภาพในการบริหารงานการเงิน มีการกำกับกับการจัดทำบัญชีการเงิน และตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงินทุกสิ้นเดือนและสิ้นปีงบประมาณ การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณ และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

มีผู้ให้ความหมายของความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไว้ดังนี้

ดวงใจ ช่วยตะกูล (2551: 19) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องวินัย การตรวจสอบภายใน ควบคุม/ภายใน การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนดจากต้นสังกัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556: 28 อ้างถึงใน ขวัญแก้ว จันทรัตน์, 2562: 15) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: C) หรือ(Event Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 49) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) คือ ความเสี่ยงจากการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาว์ (2559: 6) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง กฎระเบียบและข้อบังคับในการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นการรับรู้และทำความเข้าใจ เพื่อลดอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา บุคลากรที่ละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสถานศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 7) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ หมายถึง การปฏิบัติของบุคลากรที่ขัดกับข้อบังคับกฎหมายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดจากกฎหมายและระเบียบนั้นไม่ชัดเจน ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ไม่ชัดในแนวปฏิบัติ หรือขัดกับทัศนคติ ขัดต่อจรรยาบรรณ ส่งผลให้มีโทษทั้งทางด้านระเบียบและกฎหมาย

กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ หรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานที่องค์กรได้กำหนดขึ้น

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563: 18) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) คือ ความเสี่ยงเนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่

สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดของทางการ หรือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน การตกเป็นข่าว การเสียชื่อเสียง (Reputation Risk) การเกิดคดี การถูกตรวจสอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 10) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดคู่มือ วิธีปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณและศีลธรรมอันดีให้กับบุคลากรในสถานศึกษา กำหนดกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ มาตรฐานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน และมีการกำหนดมาตรการ บทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติและข้อบังคับอย่างชัดเจนเป็นธรรม มีกระบวนการลงโทษและมาตรการในการควบคุมบุคลากรที่ฝ่าฝืนระเบียบ ข้อปฏิบัติ มีการควบคุม กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนด ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

ความหมายการบริหารความเสี่ยง

COSO : ERM เป็นกรอบแนวทางการจัดการความเสี่ยงซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทุกคนใช้ปฏิบัติในระดับรวมขององค์กร มิใช่จัดทำขึ้นมาเพื่อทำแทนแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO และเป็นพัฒนาการจากกรอบแนวคิดเรื่องการควบคุมภายใน โดยเพิ่มวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่เน้นเป้าหมายร่วมที่สนับสนุนพันธกิจขององค์กรและมีวัตถุประสงค์ด้านการรายงานของทุก ๆ รายงานมิใช่เฉพาะรายงานการเงินเท่านั้น ให้มองเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรทางด้านที่เป็นความเสี่ยงและเป็นโอกาสควบคู่กันไป เมื่อมีเหตุการณ์ก็มีทางการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เป็นส่วนขยายเพิ่มจากกรอบแนวคิดการควบคุมภายในเดิม

ความหมายการบริหารความเสี่ยง มีแหล่งที่มาที่หลากหลายซึ่งมีองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน โดยมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของความเสี่ยงในหลากหลายมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนี้

ดวงใจ ช่วยตะกูล (2551: 19) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การจัดการกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายโดยมีการวางแผน วิเคราะห์ กำกับ พัฒนาทางเลือกในการบริหารความเสี่ยง ตรวจสอบติดตามและควบคุมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช (2553: 8) กล่าวว่า สภาพการบริหารความเสี่ยง หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของบุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อป้องกันหรือลดผลเสียของความไม่แน่นอนที่จะทำให้เกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ของโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2556: 3) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 49) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ การบริหารปัจจัยเสี่ยง โดยควบคุมกิจกรรม และกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีหลักการ คือ การลดมูลเหตุของแต่ละโอกาส ที่อาจทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับ และขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรรับได้ สามารถประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

จรรย์ พะโยม (2559: 40) การบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ กระบวนการที่บุคคลทั่วทั้งองค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ และคาดการณ์ในการลดความสูญเสียหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการระบุแนวทางในการปฏิบัติการควบคุมความเสี่ยง หรือควบคุมให้อยู่ระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 6) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การบริหารปัจจัย และการควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหายเพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อยู่ในระดับที่องค์กรรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ และคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

พระเจษฎา ญาณิสโร (2561: 6) การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการในการบริหาร ที่นำไปสู่การตัดสินใจและสั่งการ เพื่อลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น โดยให้ระดับและขนาดของความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ การบริหารความเสี่ยงเป็นภารกิจที่หน่วยงานต้องดำเนินการ

กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2562: 18) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

ขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 7) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา หมายถึง แนวทางในการกำหนดกระบวนการ หรือขั้นตอนการดำเนินงานที่สามารถควบคุมกิจกรรม รวมถึงการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายในสถานศึกษา

สมชาย เพชรนุ้ม (2563: 5) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การบริหารปัจจัยและการควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อยู่ใน

ระดับที่องค์กรรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ และคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 10) ให้ความหมายของ การบริหารจัดการความเสี่ยง ไว้ว่า กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

กล่าวโดยสรุป การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การบริหารปัจจัยและการควบคุมกิจกรรม รวมทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อลดโอกาสที่สถานศึกษา จะเกิดความเสียหาย และให้ระดับและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

จันทนา สาขากร (2550: 77) กล่าวว่า COSO ได้นำองค์ประกอบการควบคุมภายใน 5 ประการ มาขยายเป็นองค์ประกอบของการจัดการความเสี่ยง 8 ประการ ที่สัมพันธ์กันคือ

- 1) สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
- 3) การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)
- 4) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- 5) การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)
- 6) กิจกรรมควบคุม (Control Activities)
- 7) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
- 8) การติดตามผล (Monitoring)

ชัยเสถียร พรหมศรี (2550: 20-37) กล่าวว่า กระบวนการในการบริหารความเสี่ยงนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 การระบุถึงความเสี่ยงและโอกาสของความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

การระบุถึงความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่เปิดเผยและกำหนดว่าความเสี่ยงที่เป็นไปได้ขององค์กรมีอะไรบ้างการระบุความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรสามารถที่จะรู้ได้ว่ากิจกรรมหรือสถานที่หรือทรัพยากรใดขององค์กรที่อยู่ในความเสี่ยงโดยทั่วไปการระบุความเสี่ยงสามารถอธิบายได้ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1. แหล่งของความเสี่ยง เป็นส่วนประกอบของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่นำมาซึ่ง เป็นส่วนประกอบของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่นำมาซึ่งผลลัพธ์ทั้งในด้านบวกและลบ

2. ปัจจัยที่อันตรายเป็นสภาพหรือสถานการณ์ที่เพิ่มโอกาสของความสูญเสียหรือความเสียหายหรือความรุนแรงความผิดพลาดในการบริหารจัดการ

3. ไทยคือบางสิ่งที่ไม่ใกล้เคียงกับความเสี่ยงและมีผลลัพธ์ในเชิงลบหรือไม่ก่อให้เกิดผลดีใดๆไปสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและแม่สามารถทราบหรือคาดเดาความเสียหายได้

4. ทรัพยากรที่มีโอกาสต่อความเสี่ยงหมายถึงวัตถุประสงค์ที่กำลังเผชิญกับความสูญเสียหรือการได้ผลประโยชน์ที่เป็นไปได้ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะได้รับผลกระทบเมื่อความเสี่ยงเกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 วัดความถี่และความรุนแรงของความสูญเสียและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ในการวัดความถี่และความรุนแรงของความเสี่ยงอาจต้องมีการจัด ลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นโดยทั่วไปผู้บริหารหรือผู้จัดการความเสี่ยงอาจกำหนดตารางให้กับบุคลากรในแต่ละแผนกช่วยกันระดมสมองในการหาลำดับความสำคัญของความเสี่ยงตามคะแนนที่ต้องระบุไว้โดยมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ เพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง ได้แก่ ผลกระทบ (Impact) โอกาสที่จะเกิด (Probability) และการพินิจพิเคราะห์ (Dis-crimination)

1. ผลกระทบ (Impact) ผู้บริหารหรือบริษัทสามารถกำหนดค่าของผลกระทบที่ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้โดยการให้คะแนนตามระดับ 5 4 3 2 1 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ระดับคะแนนของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการทำงาน

ระดับของความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ผลลัพธ์
ความเสี่ยงที่วิกฤต	5	ทำให้งานที่วางไว้ล้มเหลวและไม่บรรลุเป้าหมาย
ความเสี่ยงที่รุนแรง	4	ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นใช้เวลามากขึ้นและความต้องการในระดับรองไม่ได้รับการตอบสนอง
ความเสี่ยงปานกลาง	3	ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มพอสมควรอาจใช้เวลามากขึ้นแต่ความต้องการที่สำคัญยังได้รับการตอบสนอง
ความเสี่ยงเล็กน้อย	2	ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายและเวลาในการทำงานที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
ความเสี่ยงที่เพิกเฉยได้	1	ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อเรื่องค่าใช้จ่ายและเวลา

2. โอกาสที่จะเกิด (Probability) ผู้บริหารหรือบริษัทสามารถกำหนดค่าของความเสี่ยงที่น่าจะเป็นที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นได้ โดยการให้คะแนนตามระดับโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่ 5 3 1 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ระดับคะแนนของความน่าจะเป็นที่อาจเกิดขึ้น

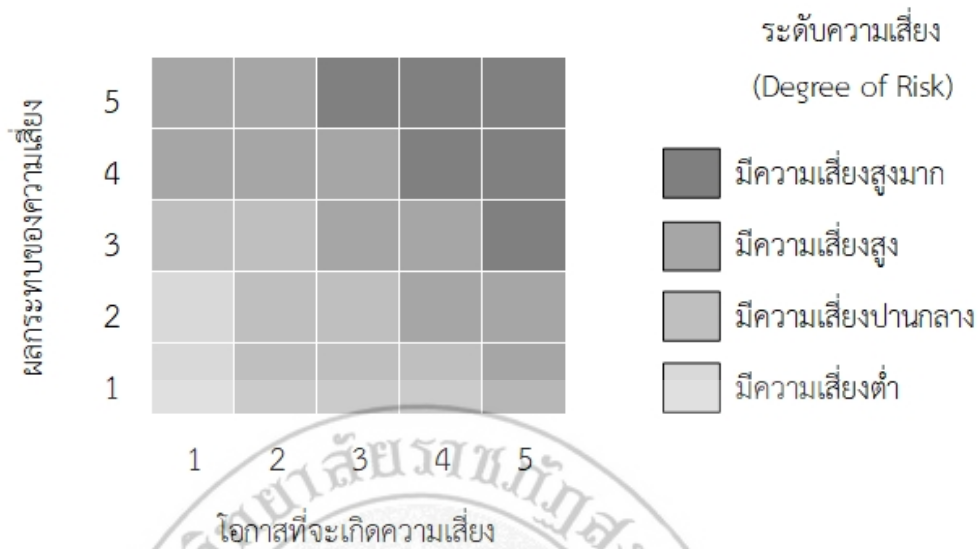
ระดับของโอกาสที่จะเกิด	ระดับคะแนน	ผลลัพธ์
โอกาสที่จะเกิดสูง	5	โอกาสที่จะเกิดประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์หรือมากกว่า
โอกาสที่จะเกิดปานกลาง	3	โอกาสที่จะเกิดมีประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ถึง 49 เปอร์เซ็นต์
โอกาสที่จะเกิดต่ำ	1	โอกาสที่จะเกิดมีน้อยกว่า 10 เปอร์เซ็นต์

3. การพินิจพิเคราะห์ (Dis-crimination) เป็นการให้มุมมองเพิ่มเติมที่นำไปใช้เพื่อวัดผลกระทบของความเสียหายที่มีต่อโครงสร้างของโครงการหรือกิจกรรมที่ทำในภาพรวมทั้งหมดมากกว่าพิจารณาเพียงแต่ความเสียหายในแต่ละตัวซึ่งระดับของการพินิจวิเคราะห์ความเสียหายในภาพรวมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตาราง 4 ระดับคะแนนของผลกระทบของความเสียหายที่มีต่อโครงการหรือกิจกรรมในภาพรวม

ระดับการพินิจพิเคราะห์	ระดับคะแนน	ผลลัพธ์
ผลกระทบสูง	1	โครงการกิจกรรมที่กำลังเผชิญกับความเสียหายซึ่งความเสียหายนี้จะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงภายใต้คำสั่งของขอบเขต ระยะเวลา และทรัพยากรที่ใช้
ผลกระทบปานกลาง	3	โครงการหรือกิจกรรมมีโอกาสประสบความสำเร็จ แต่ต้องมีการวางแผนใหม่อีกครั้ง
ผลกระทบต่ำ	5	ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกิดขึ้น ความเสียหายสามารถจัดการได้โดยใช้เวลาไม่มากนัก

หลังจากที่หาเกณฑ์ความเสี่ยงเรียบร้อยแล้ว จึงกำหนดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงว่า ความเสี่ยงใดที่ต้องดูแลก่อนเป็นพิเศษหลังจากนั้นก็อาจนำเอาระดับความเสี่ยงที่ได้ไปใส่ในแผนที่ความเสี่ยงเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพ 3 แผนที่ความเสี่ยง

ที่มา : ชัยเสถียร พรหมศรี, 2550: 31

ขั้นที่ 3 ประเมินตัวเลือกและเลือกเทคนิคที่ดีที่สุดในการรับมือกับความเสี่ยง

หลังจากที่ได้มีการระบุและวัดโอกาสของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นแล้ว ผู้บริหารยังต้องตัดสินใจอีกว่าความเสี่ยงที่มาพร้อมกับความสูญเสียนี้อย่างไร ซึ่งมีวิธีการหรือเทคนิคในการรับมือความเสี่ยงที่สำคัญอยู่ 4 แบบ ได้แก่

1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง
2. การควบคุมความเสี่ยง
3. การคงไว้ซึ่งความเสี่ยง
4. การถ่ายโอนความเสี่ยง

ขั้นที่ 4 การนำเอาโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติ

ความสำคัญของการนำเอาการตัดสินใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง ไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับเทคนิคที่เลือกและกิจกรรมที่กำลังจัดการอยู่

ขั้นที่ 5 การติดตามผล

เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดตามผลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าประเภทของความเสี่ยงรูปแบบใหม่นั้นเกิดขึ้นได้เสมอ ไม่ว่าจะมาจากการเปลี่ยนแปลงพนักงาน อุปกรณ์ในการทำงาน ลูกค้าและผลิตภัณฑ์หรือภาวะเป็ยบ

จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ (2556: 90) กล่าวว่า ขั้นตอนของกระบวนการบริหารความเสี่ยงมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์
- 2) การระบุความเสี่ยง
- 3) การประเมินความเสี่ยง
- 4) การจัดการความเสี่ยง
- 5) การติดตามประเมินผลและรายงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 (2564: 9-15) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และ จัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กรรวมทั้งการ จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีขั้นตอนในการ บริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

1) การระบุความเสี่ยง

เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดย ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร หรือผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับองค์กรและระดับกิจกรรม ใน การระบุปัจจัยเสี่ยง จะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่ อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่ จำเป็นต้องได้รับการดูแลป้องกันรักษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของ “ความเสี่ยง (Risk)” “ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) และ “ประเภทความเสี่ยง” ก่อนที่จะดำเนินการระบุความเสี่ยง ได้อย่างเหมาะสม

2) การประเมินความเสี่ยง

ในประเมินความเสี่ยง หรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงและ จัดลำดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจากการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของ ผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ทำให้การตัดสินใจ จัดการกับความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสมจะพิจารณาปัจจัยเสี่ยงจากด้านต่าง ๆ โดยนำแนวคิดเรื่อง ธรรมชาติของความเสี่ยงในแต่ละด้านมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วย ทั้งนี้ความเสี่ยงเรื่อง ธรรมชาติของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินแผนงาน/โครงการ เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้แก่

หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงความสามารถ เทียบเคียงกับส่วนหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของ ประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึง มีการ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการ ตามแนวทางการกำกับดูแล ที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่ เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึง ตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะรวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหาร ราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ จากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชน ดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ ทั้งนี้การกระจายอำนาจการตัดสินใจที่ดี บุคลากรต้องมีความสามารถและข้อมูลสนับสนุนเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่เหมาะสม

หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายและสุขภาพ สถานะและอื่น ๆ

ในการประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือมีโอกาสเกิดขึ้นในหน่วยงาน และเพื่อให้การจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ได้มีขั้นตอนในการประเมินดังนี้

การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่าง ๆ และประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความเสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับความเสี่ยง (Level of Risk) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ให้คะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และผลกระทบของความเสียหายที่ระบุไว้ (Impact) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตาราง 5 โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)	
ระดับ	ความหมาย
1 คะแนน	เกิดขึ้นยาก
2 คะแนน	เกิดขึ้นน้อย
3 คะแนน	เกิดขึ้นบ้าง
4 คะแนน	เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
5 คะแนน	เกิดขึ้นเป็นประจำ

ตาราง 6 ผลกระทบของความเสียหายที่ระบุไว้

ผลกระทบของความเสียหายที่ระบุไว้ (Impact)	
ระดับ	ความหมาย
1 คะแนน	น้อยมาก
2 คะแนน	น้อย
3 คะแนน	ปานกลาง
4 คะแนน	รุนแรง
5 คะแนน	รุนแรงมาก

2. ประเมินระดับความเสี่ยง (Level of Risk) โดยนำคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสียหายคูณด้วยคะแนนความรุนแรงของผลกระทบ และพิจารณาคะแนนความเสี่ยงที่คำนวณได้ว่าอยู่ในระดับความเสี่ยงใด โดยมีเกณฑ์ระดับความเสี่ยง ดังนี้

ตาราง 7 การประเมินระดับความเสี่ยง

ผลกระทบ โอกาส	น้อยมาก (1 คะแนน)	น้อย (2 คะแนน)	ปานกลาง (3 คะแนน)	รุนแรง (4 คะแนน)	รุนแรงมาก (5 คะแนน)
เกิดขึ้นประจำ (5 คะแนน)	5	10	15	20	25
เกิดขึ้น บ่อยครั้ง(4 คะแนน)	4	8	12	16	20
เกิดขึ้นบ้าง (3 คะแนน)	3	6	9	12	15
เกิดขึ้นน้อย (2 คะแนน)	2	4	6	8	10
เกิดขึ้นยาก (1 คะแนน)	1	2	3	4	5

ตาราง 8 ตัวอย่างการคำนวณระดับความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาสที่จะเกิดความ เสี่ยง	ผลกระทบของความ เสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
เรื่อง A	3	1	$3 \times 1 = 3$
เรื่อง B	2	3	$2 \times 3 = 6$
เรื่อง C	4	4	$4 \times 4 = 16$
เรื่อง D	5	5	$5 \times 5 = 25$

การแปลค่าจากตารางที่ 7 และ 8 โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและมีผลกระทบของความเสี่ยง
ส่งผลให้งานในเรื่องนั้นเกิดความเสียหายในระดับใด โดยคิดค่าคะแนนดังตารางนี้

ตาราง 9 ความหมายของระดับความเสี่ยง

ระดับคะแนน	ระดับความเสี่ยง	ความหมาย
17-25	สูงมาก	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
10-16	สูง	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
5-9	ปานกลาง	ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้
3-4	น้อย	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติ ในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนด
1-2	น้อยมาก	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีการติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

3) การจัดการความเสี่ยง

เป็นการกำหนดมาตรการ หรือแผนปฏิบัติการในการจัดการ และควบคุมความเสี่ยงที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) นั้นให้ลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถปฏิบัติได้จริงและควรต้องพิจารณาถึงคุณค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการนั้นกับประโยชน์ที่จะได้รับด้วย ซึ่งมีหลายวิธีและสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบแต่ทั้งนี้ วิธีการจัดการความเสี่ยงต้องคุ้มค่ากับการลดระดับผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงนั้น โดยมี 4 แนวทาง ดังนี้

3.1 ยอมรับความเสี่ยง (Accept) หมายถึง ไม่ต้องดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีกกรณีนี้ใช้กับความความเสี่ยงที่มีน้อย โอกาสที่จะเกิดความเสียหายน้อยหรือมีต้นทุนในการบริหารความเสี่ยงสูง

3.2 หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Avoidance) หมายถึง หลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น หยุดดำเนินกิจกรรมเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่เป็นความเสี่ยงปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ลดขนาดของงานหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการลง หรือเลือกกิจกรรมที่สามารถยอมรับได้มากกว่า

3.3 ถ่ายโอนหรือกระจายความเสี่ยง (Share) หมายถึง ถ่ายโอนหรือกระจายความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบ เช่น จ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน (Outsource)

3.4 ลดความเสี่ยง (Reduce) หมายถึง ลดโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหาย หรือลดความเสียหาย โดยการจักระบบการควบคุมเพื่อป้องกัน ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ หรือกำหนดแผนสำรองในเหตุฉุกเฉินเมื่อเลือกแนวทางในการจัดการความเสี่ยงแล้ว กำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการและควบคุมให้ความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและสูงมากลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้เป็นการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management) คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ โดยการคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติตามระเบียบ การเงิน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นสำคัญ โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากกลุ่มและหน่วยทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบาย แนวทาง หรือขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินบรรลุวัตถุประสงค์ แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

1) การควบคุมเพื่อป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยง และข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก

2) การควบคุมเพื่อให้ตรวจพบ (Detective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว

3) การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4) การควบคุมเพื่อการแก้ไข (Corrective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องหรือเพื่อหาวิธีการแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต

4) การรายงานความเสี่ยงและติดตามผล

เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงแล้ว จะต้องมีการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ที่ได้ดำเนินการทั้งหมดตามลำดับให้ฝ่ายบริหารรับทราบและให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ เพื่อติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงหรือไม่

5) การประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ต้องทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปี เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อให้มั่นใจว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 บริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เป็นไปอย่างเหมาะสม เพียงพอ ถูกต้อง และมีประสิทธิผล มาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยงที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดทำมาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการอยู่ในระดับยอมรับได้ และเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงาน

6) การทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

เป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกชั้นตอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และเหมาะสมกับการปฏิบัติการจริงเป็นประจำทุกปี

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการติดตาม ประเมินผล เพื่อขจัดหรือลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งเป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงที่สถานศึกษาสามารถนำไปพัฒนาแผนบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาต่อไป

การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการบริหารการศึกษา

สุพรรณิ แผ่นทอง และศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (2564: 1153) กล่าวว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 : COVID-19) พบการระบาดครั้งแรกที่เมืองหวู่ฮั่น ประเทศจีน มีหลักฐานจากการถอดรหัสพันธุกรรม พบว่า SARS-CoV-2 มีต้นกำเนิดมาจาก “ค้างคาวมงกุฎเทาแดง” จนปัจจุบันมีการแพร่กระจายไปทั่วโลก มีการระบาดโดยแพร่กระจายจากคนสู่คน จากคนหนึ่งกระจายแบบลูกโซ่ตามการเคลื่อนย้ายของประชาชน ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาต้องปิดการเรียนการสอน เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งรวมคนอาจทำให้การแพร่ระบาดเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว (Super spread)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564: ข-ณ) ได้จัดทำรายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยมีข้อสรุป ดังนี้

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ในสถานการณ์โควิด-19

1.1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ใช้ในสถานการณ์โควิด-19 ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน มี 3 รูปแบบหลัก คือ การเยี่ยมบ้าน มีเอกสาร ใบงาน และให้คำแนะนำ (On hand) การจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ (Online) และการจัดการเรียนรู้ผ่านโทรทัศน์ (On-air) ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การเยี่ยมบ้านเป็นหลัก โดยผสมผสานกับรูปแบบอื่น ๆ เช่น รูปแบบการเยี่ยมบ้านกับการจัดการเรียนรู้ผ่านโทรทัศน์ การเยี่ยมบ้านกับการจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ เป็นต้น โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร/จัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม การปรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้การ จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเชื่อมโยงเนื้อหาให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ กำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียน มีการชี้แจงนโยบายให้ครูรับทราบ มีการอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อ เทคโนโลยี และการสำรวจความพร้อมของนักเรียน การปรับเนื้อหา/กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีการใช้ใบความรู้/ใบงานประกอบการเรียนรู้และสอนเสริมให้กับผู้เรียน กรณีการจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ มีใช้การใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Google Meet, Zoom, MST การใช้สื่อ Social Media

1.2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ใช้ในสถานการณ์โควิด-19 ในช่วงหลังเปิดภาคเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (On-site) โดยผสมกับรูปแบบอื่น ๆ คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านโทรทัศน์ (On-air) การจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ (Online) การจัดการเรียนรู้โดยการเยี่ยมบ้าน (On hand) โดยลักษณะการจัดการจะแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่และความเสี่ยงในการติดเชื้อ คือ 1) ในพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจัดการเรียนรู้ในลักษณะปกติ แต่มีการรักษาระยะห่างและดำเนินการตามมาตรการป้องกันของสาธารณสุข 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนจำนวนมาก ใช้การสลับวันเรียนโดยในวันที่นักเรียนไม่ได้มาเรียนใช้การจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ หรือการจัดการเรียนรู้ผ่านโทรทัศน์ 3) สถานศึกษาบางแห่งใช้การลดจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ซึ่งในบางห้องก็อาจใช้การจัดการเรียนรู้ผ่านโทรทัศน์ และการจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร/จัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม การปรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเชื่อมโยงเนื้อหาให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียน มีการเตรียมอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนเปิดภาคเรียนโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องขยายเพิ่มห้องเรียน การปรับเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดการลำดับความสำคัญของเนื้อหา การใช้ใบความรู้/ใบงาน ประกอบการเรียนรู้การลดกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางร่างกาย มีการปรับเนื้อหาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การปรับกิจกรรมเสริมการเรียนรู้การใช้ใบความรู้/ใบงาน ประกอบการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ มีการใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Google Meet, Zoom, MST การใช้สื่อ Social Media ในการจัดการเรียนรู้

2) ผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1) ผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา

- 1) มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา 2) ปรับวิธีการนิเทศ การกำกับติดตาม และการประเมินผลการเรียนใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3) มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสถานศึกษาบางแห่ง/บางสังกัดได้รับงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและพัฒนาสื่อไอที 4) มีการปรับลดขนาดห้องเรียน และ 5) มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดประเมินผลใหม่ ๆ มากขึ้น ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูพบว่า

- 1) ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหารสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ 2) ผู้บริหารและครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ 3) ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 4) ครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสม 5) ครูมีความกระตือรือร้นในการปรับใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 6) ครูมีความสามัคคี ร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น และ 7) ครูได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองรับรู้ถึงความวิริยะอุตสาหะในการทำงานของครู ผลกระทบทางบวกต่อผู้เรียน พบว่า

- 1) นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่อ

การเรียนมากขึ้น 3) นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี 4) นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เรียนรู้อีก 5) นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น 6) นักเรียนสามารถลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน 7) นักเรียนมีความสงบและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น และ 8) การเรียนออนไลน์หรือผ่านทีวีสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และ ผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม พบว่า 1) ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากสถานศึกษามากขึ้น 2) ชุมชนและท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ และให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษามากขึ้น และ 3) ผู้ปกครองเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษาดีขึ้น

2.2) ผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า 1) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร 2) สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งที่ช่วงโควิดสถานศึกษามีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 3) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง 4) อาคารสถานที่เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ และ 5) หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ขอข้อมูลจำนวนมากจากสถานศึกษา ทำให้เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครูพบว่า 1) ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนมากขึ้น 2) ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน 3) ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง 4) ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ผลกระทบทางลบต่อผู้เรียน พบว่า 1) นักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่และวิธีการเรียนใหม่ 2) นักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียน 3) นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติ น้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง 4) นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ 5) การเรียนออนไลน์ ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียน และ 6) นักเรียนเหนื่อยล้า เนื่องจากต้องมีการเรียนชดเชยเวลาที่ขาดหายไป ผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครองและชุมชน พบว่า 1) ผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น 2) ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตรหลาน และค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันการติดเชื้อให้กับบุตรหลานเพิ่มขึ้น 3) ผู้ปกครองต้องหาความรู้เพิ่มเติมในบทเรียนและการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้สามารถช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน 4) ผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลานและวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน และ 5) ผู้ปกครองรู้สึกว่าการเสียเวลาและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ

3) ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา

3.1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินงานของรัฐและหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.1) รัฐ/หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายและมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตรงกัน ทันต่อสถานการณ์โควิด-19 และหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบาย

การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษา โดยข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนว่า นโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดไม่เหมาะสมกับบริบทกับทุกบริบท ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายบางเรื่องไม่สามารถปฏิบัติได้

3.1.2) หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำสถานศึกษาในกรณีที่พบปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ช่วยเหลือและสนับสนุนด้านวิชาการ เช่น การนิเทศ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ แต่ข้อมูลเชิงคุณภาพบ่งบอกว่า หน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้ให้การสนับสนุนสถานศึกษาอย่างจริงจัง

3.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารและการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

3.2.1) ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย/แนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ให้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครองอย่างชัดเจน

3.2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการครูและบุคลากรให้จัดการเรียนรู้ตามนโยบายได้ ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้มีการนิเทศ และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู

3.2.3) ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 จัดอาคารสถานที่/จัดการชั้นเรียนให้มีความพร้อม จัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ และเร่งจัดการเรียนรู้ตามมาตรการอย่างทันทั่วทั้งที่ แต่ข้อมูลเชิงคุณภาพบ่งชี้ว่า สถานศึกษาไม่ได้สนับสนุนอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีให้นักเรียนที่ขาดความพร้อม

3.3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูและการปฏิบัติงานของครู

3.3.1) ครูมีความเข้าใจวิธีการและสามารถจัดการเรียนรู้จัดการชั้นเรียนให้มีความพร้อมและเหมาะสม ติดตามนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ และครูมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้

3.3.2) ครูให้กำลังใจนักเรียนในช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้มีการช่วยเหลือ แนะนำอย่างดีกรณีที่พบปัญหาการเรียนรู้ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียน และให้คำปรึกษาผู้ปกครอง

3.4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียน

3.4.1) นักเรียนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19อย่างเคร่งครัด มีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพติดตามข่าวสารและศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองมากขึ้น

3.4.2) นักเรียนที่อยู่พื้นที่ห่างไกลได้รับผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษามากกว่านักเรียนในเมืองที่มีความพร้อม

3.5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองมีการประสานงานกับสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีความเข้าใจสถานศึกษาและมีความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษามากขึ้น

3.6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษา

3.6.1) กรรมการสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือการเรียนรู้ ให้ความช่วยเหลือ และสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง

3.6.2) กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้

4) ความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา

4.1) ความต้องการเกี่ยวกับนโยบาย แผน และมาตรการในการดำเนินงานของรัฐและหน่วยงานต้นสังกัด

4.1.1) รัฐควรมีนโยบาย แผนและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติที่ชัดเจน โดยควรมีแผนในการจัดการเรียนรู้ในวิถีใหม่ (New Normal Learning)

4.1.2) รัฐ/หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบาย และมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติที่ชัดเจน และประกาศนโยบายการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์

4.1.3) รัฐ/หน่วยงานต้นสังกัดควรสื่อสารนโยบายที่เร่งด่วนสู่ผู้ปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลให้รวดเร็ว ด้วยวิธีการสื่อสารตามช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย

4.2) ความต้องการเกี่ยวกับระบบและกลไกสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัด

4.2.1) รัฐบาลควรให้ความสำคัญและติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึง ควรจัดทีวีเพื่อการศึกษาเป็น Free TV จัดให้มี Free WiFi

4.2.2) หน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือศูนย์ประสานงานสถานการณ์ในวิกฤติเพื่อสื่อสารประสานงานกับสถานศึกษาอย่างรวดเร็ว

4.2.3) รัฐ/หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

4.3) ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.3.1) ควรมีการพัฒนาครูให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

4.3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการถอดบทเรียนจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด - 19 เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

4.3.3) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการนิเทศ ติดตามและให้ความช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานการณ์วิกฤติ

4.4) ความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

4.4.1) สถานศึกษาควรชี้แจงผู้เกี่ยวข้องให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติที่ชัดเจน ทันต่อสถานการณ์

4.4.2) หน่วยงานระดับพื้นที่ควรสนับสนุนช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติในบริบทของตนเอง

4.4.3) สถานศึกษาควรมีแผน/แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติอย่างชัดเจน มีข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และการติดตามผู้เรียน

4.4.4) สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครอง สนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งช่วงก่อนและระหว่างการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

4.4.5) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมและปลอดภัย และจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม

4.4.6) สถานศึกษาควรอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานและการเข้ารับบริการต่าง ๆ และควรติดตามการเรียนของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้

4.4.7) สถานศึกษาควรสนับสนุนสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับครูในการปฏิบัติงาน

4.5) ความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของครู

4.5.1) สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่รองรับสถานการณ์วิกฤติ รวมทั้งพัฒนาชุดการเรียนการสอน สื่อการสอนออนไลน์เพื่อส่งเสริมการใช้ Classroom Online

4.5.2) ครูควรจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยปรับเนื้อหาและเวลาการเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงโอกาสในการเรียนรู้ของนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา แนะนำการเรียนให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง

4.5.3) สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมให้นักเรียน ควรเพิ่มช่องทางและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี

4.5.4) สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในระหว่างการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม

4.5.5) ครูควรเสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองและเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

4.5.6) ครูควรสร้างขวัญและกำลังใจให้นักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ ควรติดตามให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสม และให้คำปรึกษาแนะนำการเรียนและการปฏิบัติตนให้เหมาะสม

4.6) ความต้องการความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

4.6.1) สถานศึกษาควรร่วมมือกันระหว่างครู และผู้ปกครองในการเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน และร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ของครูและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.6.2) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อ ขอรับสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของสถานศึกษาทั้งด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งการกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ต

5) ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์วิกฤติ

5.1) การกำหนดนโยบายและการสื่อสารนโยบายในสถานการณ์วิกฤติ

5.1.1) รัฐ/กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบาย แผน มาตรการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ทันต่อสถานการณ์วิกฤติ และควรเป็นนโยบายที่เอื้อให้สถานศึกษาสามารถปรับได้ตามบริบทของสถานศึกษา

5.1.2) กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรสื่อสารนโยบายและแนวทางการปฏิบัติในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่ชัดเจน ควรมีศูนย์สื่อสารและประสานนโยบายให้เป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติ

5.1.3) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำแผนดำเนินการในระยะยาวเพื่อเตรียมรับสถานการณ์วิกฤติและทำความเข้าใจกับระดับปฏิบัติสำหรับการเตรียมความพร้อมในการปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

5.2) การพัฒนาระบบและกลไกส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ

5.2.1) รัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติเช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุมพื้นที่สถานศึกษาทุกแห่งอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่าย

5.2.2) รัฐ/หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรอุปกรณ์ และ/หรือคลื่นความถี่เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้ทีวีเพื่อการศึกษาได้

5.2.3) หน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานระดับพื้นที่ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีทางการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งจัดระบบการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนสถานการณ์วิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.4) หน่วยงานต้นสังกัดควรประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบูรณาการข้อมูลที่เป็น และจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลางเพื่อลดภาระของสถานศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้วในสถานการณ์วิกฤติ

5.2.5) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal Learning) ที่เหมาะสม

5.3) การสนับสนุนช่วยเหลือให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ในสถานการณ์วิกฤติ

5.3.1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากรการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอเหมาะสมกับบริบท ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มเด็กพิเศษ หรือกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา

5.3.2) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน และค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมของผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการเรียนรู้โดยการใช้ออนไลน์ ออนไลน์เพื่อจะสามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการแท้จริง

5.3.3) หน่วยงานต้นสังกัดควรมอบหมายหน่วยงานระดับพื้นที่ให้มีบทบาทหลักในการสนับสนุน อำนวยความสะดวก และร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ กับสถานศึกษาให้จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติได้

5.3.4) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติได้ตามบริบทของตนเอง โดยให้บทบาทในการตัดสินใจ

5.3.5) หน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานระดับพื้นที่จัดทีมงานช่วยเหลือเชิงเทคนิคให้กับสถานศึกษา เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

5.3.6) หน่วยงานระดับพื้นที่ควรมีการถอดบทเรียนจากสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ดีในช่วงสถานการณ์โควิดเพื่อสร้างเป็น COVID Model แล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์วิกฤติอื่น ๆ

5.4) การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลในสถานการณ์วิกฤติ

5.4.1) หน่วยงานต้นสังกัดควรปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่มีความยืดหยุ่น ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ปรับลดเนื้อหาให้กระชับ และบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติ

5.4.2) หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานระดับพื้นที่ควรส่งเสริมสนับสนุนการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเป็นศูนย์สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูสามารถนำมาเผยแพร่ และนำไปแลกเปลี่ยนและแบ่งปันกันใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางตามบริบทของสถานศึกษา

5.4.3) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานระดับพื้นที่และสถานศึกษาร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ทางไกล (Distance Education) ควบคู่กับการจัดการเรียนในชั้นเรียน

5.4.4) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เน้นการใช้ผลงาน และการทดสอบระหว่างเรียน

5.4.5) หน่วยงานระดับพื้นที่และสถานศึกษาควรร่วมกันสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้และบริบทของสถานศึกษา

5.5) การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพครูสำหรับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

5.5.1) สถาบันผลิตครูควรมุ่งเน้นการผลิตครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ทางไกลและการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและมีความเป็นสากล

5.5.2) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีมาตรการในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในการใช้สื่อ เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5.3) หน่วยงานในระดับพื้นที่ และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและต้องเสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

5.5.4) สถานศึกษาจัดให้มีระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนเครื่องมือหรือปัจจัยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความเหมาะสม และจัดสวัสดิการในการประกันความปลอดภัยทั้งจากการติดเชื้อโรคและอุบัติเหตุให้กับครูที่ออกปฏิบัติงานนอกพื้นที่

5.6) การบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ

5.6.1) สถานศึกษาควรจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์สุขอนามัยให้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

5.6.2) สถานศึกษาควรสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ของครูและการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สำหรับครูเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในสถานการณ์วิกฤติ

5.6.3) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤติและควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐ หน่วยงานเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

5.6.4) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีให้มีความน่าสนใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

5.7) การสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานการณ์วิกฤติ

5.7.1) หน่วยงานต้นสังกัดควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในภาวะวิกฤติทางการศึกษา กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในระดับจังหวัด เพื่อสำรวจความต้องการความช่วยเหลือสำหรับกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติอย่างรุนแรง และกลุ่มเด็กด้อยโอกาสต่าง ๆ ให้ได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา

5.7.2) สถานศึกษาควรชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและจัดทำคู่มือการเรียนและการปฏิบัติตนสำหรับนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในสถานการณ์วิกฤติ

5.7.3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง และนักเรียนมีอิสระทางความคิด สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

5.7.4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี (Digital Literacy) เพื่อการแสวงหาความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการสอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้และการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งสิทธิและความปลอดภัยในการใช้สื่อเทคโนโลยี

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ในด้านกลยุทธ์มีการปรับกลยุทธ์การบริหารการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ด้านการดำเนินงานมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ On-site, On-air, Online, On hand และ On-Demand ด้านการเงินมีการเพิ่มรายการการใช้จ่ายเงินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย มีการเพิ่มมาตรการ แนวปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19

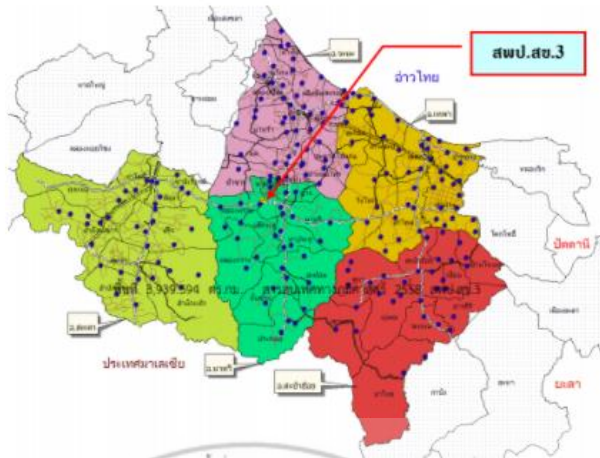
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ข้อมูลทั่วไป

ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เรื่องการกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เปลี่ยนแปลงเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาทวี อำเภोजะนะ อำเภอทงสา อำเภอบางขัน และอำเภอบางเสาธง มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น 9 กลุ่ม 1 หน่วยและสถานศึกษา โดยมีสภาพทั่วไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564) ดังนี้

1. สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 192 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90160 โทรศัพท์ 074-373036 โทรสาร 074-371765 Website <http://www.sk3.go.th> E-mail: songkhla3@sk3.go.th

ภาพ 4 พื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564: 4

2. จำนวนสถานศึกษา

ในปีการศึกษา 2564 จำนวนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 193 โรงเรียน ดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดโรงเรียน	จระนะ	นาทวี	เทพา	สะบ้าย้อย	สะเดา	รวม
ขนาดเล็ก (1-120 คน)	26	10	22	5	14	77
ขนาดกลาง (121-600 คน)	23	19	24	24	19	109
ขนาดใหญ่ (601-1,500 คน)	1	0	1	2	2	6
ขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป)	0	1	0	0	0	1
รวม	50	30	47	31	35	193

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564: 7

3. จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา

ในปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 2,757 คน ดังตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนผู้บริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	182
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	27
ครู	2,757
รวม	2,966

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564: 8

ทิศทางการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เป็นต้นแบบการบริหารจัดการที่มุ่งสู่คุณภาพ บนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม อย่างทั่วถึงและเสมอภาค ยึดหลักธรรมาภิบาล สืบสานพระราชปณิธานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
3. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
4. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมมืออาชีพ
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ประชากรวัยเรียนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)
7. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสู่ Thailand 4.0

เป้าประสงค์หลัก

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม
2. ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีศักยภาพในการแข่งขัน
3. ผู้เรียนมีความรู้ มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
4. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามสมรรถนะวิชาชีพ และสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นต้นแบบตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสู่ Thailand 4.0

ประเด็นกลยุทธ์

- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21
- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาเป็นต้นแบบตามหลักธรรมาภิบาล

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. เสริมสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพ
3. เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม
4. ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
5. พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา และเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ
2. พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม
3. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนการทำโครงการ วิจัย และพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
2. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ
3. เสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุน โรงเรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก การจัดการระบบการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาเป็นต้นแบบตามหลักธรรมาภิบาล

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ
2. สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

แผนบริหารความเสี่ยง

จากการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ปรากฏว่ามีความเสี่ยงในประเด็นต่าง ๆ เกิดขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินโครงการไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ อันส่งผลให้เป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่วางไว้ไม่บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะกรรมการจัดทำแผนฯ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยงต่าง ๆ พร้อมทั้งวางแผนในการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ได้แก่ ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการดำเนินนโยบาย การกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีและการนำไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

แนวทางรองรับความเสี่ยง จัดทำรอบและนโยบายการที่มีความชัดเจน โดยร่วมกันวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้อง ในทุกระดับตามแนวทางการการแบ่งแผนเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาถึงแนวทางการดำเนินงานของแผนแต่ละระดับแล้วนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ให้มีแนวทางเดียวกัน และมีจุดหมายร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการดำเนินงานหรือระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามไม่ครอบคลุมเป้าหมาย ทำให้ต้องดำเนินการติดตามซ้ำ และทำให้การรายงานผลมีความล่าช้า

แนวทางรองรับความเสี่ยง วางแผน พัฒนา ปรับปรุงแผนและดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน จัดทำระบบติดตาม ประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดปฏิทิน และเครื่องมือที่ชัดเจน ครอบคลุมตามภาระงาน โครงการ และกิจกรรมที่ดำเนินการ

3. ความเสี่ยงด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความล่าช้า ทำให้ต้องเร่งดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ในช่วงสิ้นปีงบประมาณ ส่งผลให้การดำเนินงานและใช้จ่ายงบประมาณ ไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่คุ้มค่าและคุ้มทุน ไม่สามารถสนองต่อนโยบาย หรือบางโครงการ/กิจกรรม ดำเนินการไม่เป็นไปตามปฏิทินและไม่ทันเวลา

แนวทางรองรับความเสี่ยง วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณร่วมกันและกำหนดปฏิทินการดำเนินงานของทุกโครงการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเสี่ยงด้านปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การมีปัจจัยอื่นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นต้น

แนวทางรองรับความเสี่ยง มีการนำผลการติดตามการดำเนินงานมาวิเคราะห์ถึงปัญหาในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับแผนระยะครึ่งปีงบประมาณเพื่อให้มีความเหมาะสมในการดำเนินงานและสนองต่อเป้าประสงค์ขององค์กรมากที่สุด

จากการศึกษาแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีการวางแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงใน 4 ด้าน คือ ด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติงาน

ด้านงบประมาณ และความเสี่ยงด้านปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษามีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ซึ่งได้ขอเสนอไว้ตามลำดับดังนี้

กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช (2553: 93-100) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยม จำนวน 370 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านผู้บริหารกับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ปัญหาการบริหารความเสี่ยงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้านผู้บริหารกับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ผู้บริหารในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดเห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารความเสี่ยงในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน 4) ผู้บริหารในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดเห็นว่าโรงเรียนมีปัญหาการบริหารความเสี่ยงในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้าน และผู้บริหารในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน 5) ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน 6) ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่ามีปัญหาการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้าน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารความเสี่ยงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่นั้นเห็นว่า โรงเรียนมีปัญหาการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดกลาง นอกจากนี้ไม่แตกต่างกัน

ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 52-63) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 2 จำนวน 316 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่าง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่าง

อำเภอ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีการแสดงทัศนะต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะแตกต่างกัน โดยที่ข้าราชการครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดเล็กมีทัศนะต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าข้าราชการครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

สมชิต บรรพิต (2556: 46-54) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 253 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านแล้ว การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกัน

จิรนนท์ ทองอ่วม (2560: 74-84) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ จำนวน 169 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและและด้านการกำหนดวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ระดับคุณภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเงินและบัญชีมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดส่วนด้านการพัสดุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกและระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธัญวรัตน์ สายใหม่ (2560: 100-113) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี จำนวน 336 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีระดับการปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินแตกต่างกัน

มากที่สุด โดยผู้อำนวยการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 และครูมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 70-81) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 206 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติในด้านการเงินมากที่สุด รองลงมาคือด้านกลยุทธ์ 2) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นต่อผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน และสังกัดโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนขาดการกำกับ ควบคุมและติดตามอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานยังปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควรและยังขาดความรู้ความสามารถในการทำงานด้านการเงินและพัสดุแนวทางการบริหารความเสี่ยง คือ ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และหาข้อสรุปร่วมกัน ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงินและพัสดุ มีมาตรการเพื่อควบคุมอย่างต่อเนื่อง

ขวัญแก้ว จันทรรัตน์ (2562: 65-75) ได้ทำการศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำนวน 252 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน 2) การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้านความเสี่ยงด้านการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ส่วนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่างกัน 3) การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงต่างกัน และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 4) การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำแนก

ตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ครูที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงไม่ต่างกัน

วชิรตล คำศิริรักษ์ (2563: 39-40) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 312 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริง การบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ทั้ง 6 มิติ อยู่ในระดับมาก ทุกมิติ และสภาพที่คาดหวัง การบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ทั้ง 6 มิติ อยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกมิติ โดยภาพรวม สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวม 6 มิติ สูงสุด 3 อันดับ คือ 1) มิติที่ 4 สวัสดิภาพและการคุ้มครอง 2) มิติที่ 6 การบริหารการเงิน และ 3) มิติที่ 1 ความปลอดภัยจากการลดการแพร่เชื้อโรค

โซษิตา ศิริมัน (2563: 412-413) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 351 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด -19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายทักษะ 2) การเปรียบเทียบทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่า ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Wu และ Shelfer (1977: 214 อ้างถึงใน เอกลักษณ์ ป้องกัน, 2560: 58) ศึกษาเรื่องการใช้บริการของผู้ใช้กับการบริหารความเสี่ยงในการจัดสรรงบประมาณ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยบาลาชิซหัต ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นการศึกษาการทำงานของบรรณารักษ์งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ที่ใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ในการตัดสินใจซื้อทรัพยากรสารสนเทศและการจัดสรรงบประมาณห้องสมุด โดยมี 2 ประเด็นหลักที่ใช้ในการอธิบายทฤษฎี คือ 1)

การเพิ่มขึ้นของงบประมาณ(ลดน้อยลง) 2) การลดงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดในห้องสมุด ซึ่งในการจัดสรรงบประมาณ อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้บริการและกับผู้ให้บริการ

Wahlberg & Sjoberg (2000: 31-50 อ้างถึงใน ขวัญญานันท์ แก้วนุชธนาวัชร, 2559: 48) ได้ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเรื่องความเข้าใจความเสี่ยงทางสื่อ พบว่า การสื่อสารผ่านสื่อมี 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะเจตนา เพื่อให้ประชาชนรับรู้องค์ประกอบความเสี่ยงและทัศนคติและพฤติกรรม ดังนั้นเมื่อรัฐบาลหรือองค์กรต่าง ๆ เกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยปกติแล้วหน่วยงาน นั้น ๆ จะให้ข้อมูลผ่านสื่อในการนำเสนอในรูปแบบการรณรงค์ไปสู่สาธารณชน 2) ลักษณะที่ไม่เจตนา ซึ่งหมายถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบข่าว หรือบันเทิง ซึ่งเป็นเพียงการนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ แต่ไม่ได้เจตนาโดยตรงที่จะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเช่นเดียวกับสื่อเพื่อรณรงค์แต่ก็ความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเช่นเดียวกับสื่อเพื่อรณรงค์ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่ได้ ในภาวะวิกฤติด้านสุขภาพนั้นประชาชนจะต้องเผชิญหน้ากับความเสี่ยงหรือมีโอกาที่จะได้รับอันตรายต่อชีวิต เศรษฐกิจและสังคม แนวทางในการจัดการวิกฤติที่เหมาะสม คือ การสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับความจริง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ปัจจุบันหน่วยงานราชการได้ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งในการลดสาเหตุและโอกาสที่สถานศึกษาจะเกิดความเสี่ยง ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ยอมรับและควบคุมได้ และเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 193 โรงเรียน ครู จำนวน 2,757 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 28 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 338 คน จากนั้นใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษาและสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก (Simple Random Sampling) ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน สถานศึกษา	จำนวนครู	จำนวน สถานศึกษา	จำนวนครู
ขนาดเล็ก	77	591	52	72
ขนาดกลาง	109	1,769	75	217
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	7	397	5	49
รวม	193	2,757	132	338

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2564: 7

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมุ่งศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
3. การทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดกรอบแนวคิด ตั้งสมมติฐาน และนิยามศัพท์
5. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้
 - 5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 5.2 การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวิจัย
 - 5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
8. รายงานผลการวิจัย

ตาราง 13 แบบแผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ครู จำนวน 338 คน	แบบสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณค่า	ค่าเฉลี่ย, ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน
2	เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา	ครู จำนวน 338 คน	แบบสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณค่า	t-test F-test
3	เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ครู จำนวน 338 คน	แบบสอบถาม แบบปลายเปิด	ความถี่ และสรุปเป็น ความเรียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตรารัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่า ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ระดับ 5	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ความเสี่ยง และการแพร่ระบาดของโควิด-19
- 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ความเสี่ยง และการแพร่ระบาดของโควิด-19
- 1.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
- 1.4 สร้างแบบสอบถาม โดยตอนที่ 1 ใช้แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's scales) ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

- 2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง
- 2.2 นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม ซึ่งใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า ข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งฉบับมีจำนวน 48 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ดังภาคผนวก ง

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try – Out) กับครูซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยส่งคิวอาร์โค้ดผ่านระบบ E-Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ไปยังโรงเรียนของครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ชนม์ชกรณ วรอินทร์, 2554: 147) ปรากฏว่าได้ความเชื่อมั่นความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ เท่ากับ 0.95 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน เท่ากับ 0.94 ความเสี่ยงด้านการเงิน เท่ากับ 0.97 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย เท่ากับ 0.95 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ดังภาคผนวก ง

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงผู้บริหารเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครู จำนวน 338 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) โดยส่งคิวอาร์โค้ดผ่านระบบ E-Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ไปยังสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับการตอบกลับทั้งหมด 338 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบผ่านระบบออนไลน์ รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

1.2 นำข้อมูลออกจากระบบออนไลน์ (Google Form) แล้วบันทึกข้อมูล

1.3 ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของครู โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.3.2 วิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) และนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด: 2556: 121)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
--------------------------------	---------	--

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
--------------------------------	---------	--

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
--------------------------------	---------	--

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
--------------------------------	---------	---

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50	หมายถึง	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
--------------------------------	---------	---

1.3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้สถิติ t-test แบบ Independent Sample Test ส่วนประสมการณ์ในการทำงาน และ

ขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติ One – Way ANOVA (F – test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe’s Method)

1.3.4 วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด โดยใช้ความถี่และสรุปเป็นความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้บรรยายข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 ความถี่ (Frequency)

2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

2.2.2 ความเชื่อมั่น ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient)

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.3.1 t - test แบบ Independent Sample Test

2.3.2 F - test สำหรับวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe’s Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

- 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์
- 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน
- 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน
- 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	252	74.60
สูงกว่าปริญญาตรี	86	25.40
รวม	338	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	53	15.70
5-10 ปี	95	28.10
มากกว่า 10 ปี	190	56.20
รวม	338	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	72	21.30
ขนาดกลาง	217	64.20
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	49	14.50
รวม	338	100.00

จากตาราง 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูทั้งหมด จำนวน 338 คน ครูส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 74.60 มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.50 และอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.20

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{x}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.15	0.83	มาก
2	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	4.19	0.80	มาก
3	ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.19	0.85	มาก
4	ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	4.20	0.83	มาก
	ภาพรวม	4.18	0.80	มาก

จากตาราง 15 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

ตาราง 16 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	\bar{x}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ผู้บริหารมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19	4.13	0.86	มาก
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19	4.14	1.01	มาก
3.	ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในการบริหารนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19	4.16	0.86	มาก
4.	ผู้บริหารมีการกำหนดการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน	4.15	1.00	มาก
5.	ผู้บริหารมีการดำเนินการกระจายอำนาจตามแผนกลยุทธ์ในสถานการณ์โควิด-19 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	4.12	0.96	มาก
6.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากสถานการณ์โควิด-19	4.16	0.86	มาก
7.	ผู้บริหารมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ	4.09	0.96	มาก
8.	ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19 อย่างเป็นระบบ	4.22	0.89	มาก
9.	ผู้บริหารมีการกำกับบุคลากรให้ปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นในสถานการณ์โควิด-19	4.11	0.95	มาก
10.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19	4.17	0.90	มาก

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	\bar{x}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
11.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง	4.20	0.88	มาก
12.	ผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.18	0.85	มาก
13.	ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตาม การประเมินผลการ ดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.15	0.90	มาก
	ภาพรวม	4.15	0.83	มาก

จากตาราง 16 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านกลยุทธ์โดยภาพรวมและราย
ข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19
อย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.22$, $SD = 0.89$) ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย
วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.88$) และผู้บริหารมี
การสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.18$,
 $SD = 0.85$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานใน
สถานการณ์โควิด-19 เพื่อกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ ($\bar{x} =$
 4.09 , $SD = 0.96$)

ตาราง 17 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการ
บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	\bar{x}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
14.	ผู้บริหารมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานใน สถานการณ์โควิด-19	4.22	0.81	มาก
15.	ผู้บริหารมีแผนพัฒนาบุคลากรในการฝึกฝนทักษะและ ความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด- 19	4.02	0.91	มาก

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	\bar{x}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
16.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูและบุคลากร เพื่อพัฒนา ความรู้ทักษะการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19	4.20	0.91	มาก
17.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานการณ์โควิด-19	4.28	0.88	มาก
18.	ผู้บริหารมีการพิจารณาความต้องการในการฝึกอบรมของ บุคลากรเพื่อพัฒนา ทักษะความรู้ความสามารถใน สถานการณ์โควิด-19	4.17	0.89	มาก
19.	ผู้บริหารมีวิธีการจูงใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ และความสามารถของตนในสถานการณ์ โควิด-19	4.13	0.94	มาก
20.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นในสถานการณ์โควิด- 19	4.19	0.85	มาก
21.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการแนะแนวและจัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงในสถานการณ์โควิด-19	4.14	0.95	มาก
22.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร	4.30	0.82	มาก
23.	ผู้บริหารมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความ ร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19	4.17	0.89	มาก
24.	ผู้บริหารมีการตรวจสอบบันทึกเวลาการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานการณ์โควิด-19	4.17	0.90	มาก
25.	ผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบใน สถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม	4.23	0.99	มาก
26.	ผู้บริหารมีแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19	4.19	0.92	มาก
27.	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของ บุคลากรในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง	4.23	0.88	มาก
	ภาพรวม	4.19	0.80	มาก

จากตาราง 17 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหา น้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่าง บุคลากรและผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.30, SD = 0.82$) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{x} = 4.28, SD = 0.88$) และผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบในสถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม ($\bar{x} = 4.23, SD = 0.99$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมี แผนพัฒนาบุคลากรในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์ โควิด-19 ($\bar{x} = 4.02, SD = 0.91$)

ตาราง 18 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านการเงิน จำแนกเป็น รายข้อ

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการเงิน	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
28.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนงบประมาณ ที่จัดสรรตามแผนกล ยุทธศาสตร์ในสถานการณ์โควิด-19	4.20	0.97	มาก
29.	ผู้บริหารพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อปฏิบัติการบริหารงาน การเงินในสถานการณ์โควิด-19	4.13	0.94	มาก
30.	ผู้บริหารจัดให้มีการจัดทำรายละเอียดการเงินแผนงาน โครงการสอดคล้องกับกิจกรรมหลักของสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19	4.09	0.96	มาก
31.	ผู้บริหารอนุมัติและเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19	4.17	1.03	มาก
32.	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็น ระบบ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย	4.20	0.95	มาก
33.	ผู้บริหารมีการกำกับกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้ จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำ ทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ	4.27	0.89	มาก
34.	ผู้บริหารมีการกำกับกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยมี ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.30	0.90	มาก

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการเงิน	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
35.	ผู้บริหารมีการตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงินทุกเดือน และทุกสิ้นปีงบประมาณ	4.23	0.88	มาก
36.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในสถานการณ์โควิด-19	4.23	0.89	มาก
37.	ผู้บริหารมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19	4.02	0.89	มาก
	ภาพรวม	4.19	0.85	มาก

จากตาราง 18 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงินโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยมีใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{x} = 4.30$, $SD = 0.90$) ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงิน ยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.27$, $SD = 0.89$) และผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{x} = 4.23$, $SD = 0.89$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{x} = 4.02$, $SD = 0.89$)

ตาราง 19 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
38.	ผู้บริหารมีการแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19	4.20	0.93	มาก
39.	ผู้บริหารมีการกำหนดคู่มือหรือวิธีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและมาตรฐานในสถานการณ์โควิด-19	4.09	0.99	มาก
40.	ผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรมอันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติในสถานการณ์โควิด-19	4.29	0.87	มาก

ข้อที่	ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น
41.	ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19	4.25	0.88	มาก
42.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรมในสถานการณ์โควิด-19	4.06	0.92	มาก
43.	ผู้บริหารมีกระบวนการลงโทษเมื่อมีบุคลากรฝ่าฝืนระเบียบข้อปฏิบัติอย่างเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19	4.08	0.93	มาก
44.	ผู้บริหารมีมาตรการในการควบคุมบุคลากรที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในสถานการณ์โควิด-19	4.20	0.87	มาก
45.	ผู้บริหารมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19	4.21	0.96	มาก
46.	ผู้บริหารมีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนดในสถานการณ์โควิด-19	4.24	0.96	มาก
47.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตนในสถานการณ์โควิด-19	4.29	0.87	มาก
48.	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19อย่างต่อเนื่อง	4.33	0.88	มาก
ภาพรวม		4.20	0.83	มาก

จากตาราง 19 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.33$, $SD = 0.88$) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตนในสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.87$) และผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรมอันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติในสถานการณ์

โควิด-19 ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.87$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรมในสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{x} = 3.06$, $SD = 0.92$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาดตรี (n = 252)		สูงกว่าปริญญาดตรี (n = 86)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.12	0.87	4.26	0.67	-1.38	.17
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	4.16	0.83	4.28	0.69	-1.20	.23
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.13	0.89	4.36	0.69	-2.24*	.03
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ/กฎหมาย	4.17	0.88	4.30	0.66	-1.31	.19
ภาพรวม	4.14	0.84	4.30	0.66	-1.55	.12

P* \leq .05

จากตาราง 20 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงินที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดังตาราง 21-22

ตาราง 21 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี (n = 53)			5-10 ปี (n = 95)			มากกว่า 10 ปี (n = 190)		
	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.15	0.79	มาก	4.26	0.66	มาก	4.10	0.90	มาก
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	4.01	0.59	มาก	4.33	0.63	มาก	4.17	0.91	มาก
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.00	0.60	มาก	4.36	0.58	มาก	4.15	1.00	มาก
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	4.24	0.65	มาก	4.29	0.68	มาก	4.15	0.94	มาก
ภาพรวม	4.10	0.61	มาก	4.31	0.62	มาก	4.14	0.91	มาก

จากตาราง 21 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผล ดังนี้

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการเงิน ตามลำดับ

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.54	.77	1.33	.324
	ภายในกลุ่ม	335	228.14	.68		
	รวม	337	229.67			
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.51	1.75	2.79	.063
	ภายในกลุ่ม	335	210.62	.63		
	รวม	337	214.12			
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.11	2.55	3.57*	.029
	ภายในกลุ่ม	335	239.41	.71		
	รวม	337	244.51			
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/ กฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	.62	.89	.412
	ภายในกลุ่ม	335	232.87	.70		
	รวม	337	234.10			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.13	1.06	1.68	.188
	ภายในกลุ่ม	335	212.05	.63		
	รวม	337	214.18			

p* ≤ .05

จากตาราง 22 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงิน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความเสี่ยงด้านการเงิน (ประสบการณ์ในการทำงาน)	\bar{x}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	4.00		.043*	.515
5-10 ปี	4.36			.134
มากกว่า 10 ปี	4.15			

$p^* \leq .05$

จากตาราง 23 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงินของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ 5-10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านปรากฏดังตาราง 24-25

ตาราง 24 เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n = 72)			ขนาดกลาง (n = 217)			ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ (n = 49)		
	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.43	0.72	มาก	3.98	0.86	มาก	3.94	0.55	มาก
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	4.45	0.71	มาก	4.02	0.82	มาก	3.97	0.52	มาก
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.43	0.73	มาก	4.04	0.91	มาก	3.80	0.54	มาก
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	4.47	0.73	มาก	4.05	0.87	มาก	3.72	0.53	มาก
ภาพรวม	4.44	0.69	มาก	4.02	0.83	มาก	3.87	0.51	มาก

จากตาราง 24 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายตามลำดับ

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน		df	SS	MS	F	p
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	16.23	8.12	12.74***	.000	
	ภายในกลุ่ม	335	213.44	.64			
	รวม	337	229.67				
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	14.85	7.42	12.48***	.000	
	ภายในกลุ่ม	335	199.27	.59			
	รวม	337	214.12				
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2	14.27	7.14	10.38***	.000	
	ภายในกลุ่ม	335	230.24	.69			
	รวม	337	244.51				
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ/กฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	17.10	8.55	13.20***	.000	
	ภายในกลุ่ม	335	217.01	.65			
	รวม	337	234.10				
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	15.42	7.71	12.99***	.000	
	ภายในกลุ่ม	335	198.76	.59			
	รวม	337	214.18				

p*** ≤ .001

จากตาราง 25 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังตาราง 26-29

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาพรวม (ขนาดของสถานศึกษา)	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.44		.42***	.57*
ขนาดกลาง	4.02			.15
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.87			

$$p^* \leq .05, p^{***} \leq .001$$

จากตาราง 26 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านกลยุทธ์ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (ขนาดของสถานศึกษา)	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.43		.45***	.48
ขนาดกลาง	3.98			.04
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.94			

$$p^{***} \leq .001$$

จากตาราง 27 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านกลยุทธ์ของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 28 การทดสอบความแตกต่างรายคู่การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการดำเนินการ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ (ขนาดของสถานศึกษา)	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.45		.43***	.48
ขนาดกลาง	4.02			.05
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.97			

$p^{***} \leq .001$

จากตาราง 28 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการดำเนินการของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงิน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านการเงิน (ขนาดของสถานศึกษา)	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.43		.40***	.63*
ขนาดกลาง	4.04			.24
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.80			

$p^* \leq .05, p^{***} \leq .001$

จากตาราง 29 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการเงินของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตาม				
กฎระเบียบ/กฎหมาย (ขนาดของสถานศึกษา)	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.44		.042***	.75*
ขนาดกลาง	4.02			.33
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.87			

$p^* \leq .05, p^{***} \leq .001$

จากตาราง 30 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

ตาราง 31 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านกลยุทธ์	
ควรมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ทุก ๆ ปี สอดคล้องกับบริบท	26
ควรมีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามสถานการณ์	20
ควรใช้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	15
ควรกำหนดปฏิทินที่ชัดเจน	13
ควรมียื่นหยุ่นในการปฏิบัติงาน	9
ควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	8
ควรรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	6

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการดำเนินงาน	
ควรมีคำสั่งในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	24
ควรแบ่งงานครูอย่างเท่าเทียม	20
ควรมีการพัฒนาครูตามความเหมาะสม	19
ควรอบรมผ่านระบบออนไลน์	15
ควรจัดหาสื่อการสอน เทคโนโลยีให้ครูใช้	12
ควรดูแลช่วยเหลือ ติดตามนักเรียน	10
ควรมีเทศออย่างต่อเนื่อง	8
ด้านการเงิน	
ควรมีแผนงบประมาณ	23
ควรเบิกจ่ายเงินตามแผน	21
ควรจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้อง	20
ควรจัดทำทะเบียนพัสดุให้ถูกต้อง	18
ควรมีการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงิน	15
ควรรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงิน	11
ควรมหาเงินทุนเพิ่มเติม	10
ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	
ควรมีแนวปฏิบัติให้ครู	18
ควรร่วมกันวางแนวปฏิบัติของสถานศึกษา	16
ควรมีวิธีป้องกันการกระทำผิด	14
ควรมีบทลงโทษที่ชัดเจน	10
ควรลงโทษเป็นธรรม สมเหตุสมผล	8
ควรมีการอบรมครู	6

จากตาราง 31 สามารถสรุปข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ได้ดังนี้

ด้านกลยุทธ์

ผู้บริหารควรมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ทุก ๆ ปีการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ บริบทของสถานศึกษา มีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ควรกำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจนให้สามารถยืดหยุ่นได้ ผู้บริหารควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และรายงานสรุปผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ด้านการดำเนินการ

ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคำสั่งในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียม ตามความเหมาะสม และตามความถนัด ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่งเสริมสื่อการสอนเทคโนโลยีและห้องเรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ควรมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สามารถเข้าถึงนักเรียนได้ทั่วถึง และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินการดำเนินงานของสถานศึกษา

ด้านการเงิน

ผู้บริหารควรจัดให้มีการทำแผนงาน โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบ ข้อปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นประจำทุกปี อนุมัติการเบิกจ่ายเงินสอดคล้องกับแผนงบประมาณตามขั้นตอนการอนุมัติการเบิกจ่าย กำกับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดทำทะเบียนให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และรายงานการเงินอย่างต่อเนื่อง และควรมีการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในสถานศึกษาและร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น วิทยากรกุศล ทอดผ้าป่า เป็นต้น

ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ผู้บริหารควรจัดทำแนวทางปฏิบัติงานข้อตกลงร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับของราชการ มีมาตรการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัย มาตรการระเบียบ ข้อบังคับ โดยกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เป็นธรรม สมเหตุสมผล และส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับวินัย มาตรการ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ อย่างทั่วถึง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง ได้ขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า t และความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และสรุปเป็นความเรียง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

1.1 ด้านกลยุทธ์โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19 อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมี

การสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ

1.2 ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 และผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบในสถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีแผนพัฒนาบุคลากรในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19

1.3 ด้านการเงินโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยมีใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในสถานการณ์โควิด-19 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19

1.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตนในสถานการณ์โควิด-19 และผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรมอันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติในสถานการณ์โควิด-19 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจน และเป็นธรรมในสถานการณ์โควิด-19

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงินที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์

โควิด-19 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงินที่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

3.1 ด้านกลยุทธ์

ผู้บริหารควรมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ทุก ๆ ปีการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ บริบทของสถานศึกษา มีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ควรกำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจนให้สามารถยืดหยุ่นได้ ผู้บริหารควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และรายงานสรุปผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

3.2 ด้านการดำเนินการ

ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคำสั่งในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียม ตามความเหมาะสม และตามความถนัด ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่งเสริมสื่อการสอน เทคโนโลยีและห้องเรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ควรมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สามารถเข้าถึงนักเรียนได้ทั่วถึง และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.3 ด้านการเงิน

ผู้บริหารควรจัดให้มีการทำแผนงาน โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบ ข้อปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นประจำทุกปี อนุมัติการเบิกจ่ายเงินสอดคล้องกับแผนงบประมาณตามขั้นตอนการอนุมัติการเบิกจ่าย กำกับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดทำทะเบียนให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายและรายงานการเงินอย่างต่อเนื่อง และควรมีการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในสถานศึกษาและร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ว่างการกุศล ทอดผ้าป่า เป็นต้น

3.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ผู้บริหารควรจัดทำแนวทางปฏิบัติงานข้อตกลงร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับของราชการ มีมาตรการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัย มาตรการระเบียบ ข้อบังคับ โดยกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เป็นธรรม สมเหตุสมผล และส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับวินัย มาตรการ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ อย่างทั่วถึง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริง โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนี้หน่วยงานทางการศึกษาดันสังกัดมีนโยบายและให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามากขึ้น และมีการกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับสถานศึกษา ตลอดจนการนำรูปแบบ วิธีการการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษาเพื่อลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดจากความเสียหายภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 67-68) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิต บรรทัด (2556: 46-54) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560, 70-81) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของโชจิตา ศิริมัน (2563: 412-413) การศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด -19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายทักษะ

จากผลการวิจัย การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และ

แผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19 อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ และเป็นการวางแผนในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบกับปัญหาน้อยที่สุด ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายและข้อสั่งการสถานศึกษาในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 67-68) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิต บรรทัด (2556: 48) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ในความเสี่ยงด้านกลยุทธ์โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 และผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบในสถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเพื่อควบคุมการดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาและให้ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ ทั้งการสื่อสารภายในสถานศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงานจึงส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เพชรนุ้ม (2563: 48) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ผลวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ด้านการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 72) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ด้านการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการเงินโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยมีใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

ในสถานการณ์โควิด-19 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษามีการพัฒนาความรู้ให้ครูมีความพร้อมในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และให้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องทำให้การบริหารงบประมาณมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบงานด้านงบประมาณให้ปฏิบัติไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงินในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 68) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผลวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ความเสี่ยงด้านการเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อผกา บรรทัดโก และประสาธ อิศรปริดา (2558: 66) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหาดูพนม จังหวัดนครพนม ผลวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหาดูพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ โดยเรียงตามชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตนในสถานการณ์โควิด-19 และผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรมอันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติในสถานการณ์โควิด-19 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการปฏิบัติงานในทุกด้าน ทุกขั้นตอนของผู้บริหารจะต้องมีกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติ ควบคุมอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องศึกษาระเบียบการปฏิบัติ กฎกติกาต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะในสถานการณ์โควิด-19 ที่มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานทั้งด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 69) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผลวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติตามระเบียบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 67-68) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์ โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงินที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานการณ์โควิด-19 สถานศึกษาได้รับนโยบาย ข้อสั่งการในการดำเนินงานของสถานศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัดให้ดำเนินงานไปทิศทางเดียวกัน โดยเน้นความปลอดภัยของนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาเป็นสำคัญ ทำให้มุมมองและวิสัยทัศน์ของครูที่สำเร็จการศึกษาต่างกันจึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญญานันท์ แก้วนุชนาวา (2559: 65) ศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความเสี่ยงด้านการเงินแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจและมุมมองในการบริหารงบประมาณ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกัน

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเสี่ยงด้านการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 เป็นเหตุการณ์ใหม่ที่ครูประสบพร้อมกัน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน อาจมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นและมุมมองการบริหารความเสี่ยงโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560: 84) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการดำเนินงานและด้านการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 61) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส

เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันแสดงทัศนะต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความเสี่ยงด้านการเงินแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า อาจมีความเข้าใจและมุมมองในการบริหารงบประมาณ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง บริหารพัสดุมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า

จำแนกตามขนาดของศึกษา พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการบริหารงานของสถานศึกษาแต่ละขนาดมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นจำนวนบุคลากร งบประมาณ การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ ถึงแม้จะประสบเหตุสถานการณ์โควิด-19 เหมือนกัน แต่การบริหารด้านกลยุทธ์ การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา การบริหารงบประมาณ ทรัพยากรที่มี และการดำเนินการด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายมีความเข้มงวดต่างกันอาจทำให้ครูมีความคิดเห็นที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554: 63) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

3.1 ด้านกลยุทธ์

ผู้บริหารควรมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ทุก ๆ ปีการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ บริบทของสถานศึกษา มีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ควรกำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจนให้สามารถยืดหยุ่นได้ ผู้บริหารควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และรายงานสรุปผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานด้านกลยุทธ์ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ และอาจใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมชาย เพชรนุ่น (2563: 59) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ควรมีการกระจายอำนาจจากแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และควรมีการทบทวนปรับปรุงวัตถุประสงค์ตามคำร้องขอของบุคลากร และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 79) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานโดยใช้หลักการควมมีภาวะผู้นำ ที่จะนำพาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่วาง โดย การสร้างความมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้คนในองค์กรรู้สึกว่าเขาเป็นหนึ่งในองค์กร และช่วยกันดำเนินงานตามกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ

3.2 ด้านการดำเนินการ

ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคำสั่งในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียม ตามความเหมาะสม และตามความถนัด ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่งเสริมสื่อการสอนเทคโนโลยีและห้องเรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ควรมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สามารถเข้าถึงนักเรียนได้ทั่วถึง และมีกรณีศึกษา กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบไม่เป็นที่ไปตามความสามารถ ความถนัด และอาจมีการส่งเสริม พัฒนาครูให้ความเชี่ยวชาญในหน้าที่ที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เพชรนุ่น (2563: 59) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารควรมีการยกย่องหรือให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด ควรมีกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งงานหน้าที่และคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานที่กำหนด และ ควรส่งเสริมการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับบุคลากรในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

3.3 ด้านการเงิน

ผู้บริหารควรจัดให้มีการทำแผนงาน โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบข้อปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นประจำทุกปี อนุมัติการเบิกจ่ายเงินสอดคล้องกับแผนงบประมาณตามขั้นตอนการอนุมัติการเบิกจ่าย กำกับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดทำทะเบียนให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายและรายงานการเงินอย่างต่อเนื่อง และควรมีการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในสถานศึกษาและร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น วิศวกรกุล ทอดผ้าป่า เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการในการจัดหาแหล่งเงินทุนอื่น ๆ นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา และอาจมีการกำกับ ติดตาม

การใช้จ่ายงบประมาณที่ยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เพชรนุ้ม (2563: 59) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด กระบี่ พบว่า ผู้บริหารควรมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน ควรมีการควบคุมและ ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุและคุณภาพของพัสดุ และควรมีการควบคุมให้มีการ ตรวจสอบใบสำคัญประกอบการเบิกจ่ายเงินก่อนการอนุมัติสั่งจ่าย และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะใน งานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562: 79) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ระบุว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม การจัดทำทะเบียน

3.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ผู้บริหารควรจัดทำแนวทางปฏิบัติงานข้อตกลงร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับของราชการ มีมาตรการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัย มาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เป็นธรรม สมเหตุสมผล และส่งเสริมให้ครูได้รับการ อบรมเกี่ยวกับวินัย มาตรการ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ อย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษามีได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเอกสารหลักฐานที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสมชาย เพชรนุ้ม (2563: 59) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารควรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรมใน การบริหารงาน ควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ มาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจน และเป็นธรรม ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ มาตรฐานที่เหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำ ผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 มี ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาการจัดแผนกลยุทธ์ การจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

1.2 จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินมีความแตกต่างกันทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจ พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ การดำเนินงานการเงินและบริหารพัสดุ การตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานให้แก่ครู

1.3 ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการทบทวนแผนกลยุทธ์เป็นประจำทุก ๆ ปี ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสถานการณ์ จากการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย และติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.4 ด้านการดำเนินการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แบ่งงานตามความถนัดของครู และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการเงิน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการทำแผนงาน โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณ อนุมัติการเบิกจ่ายเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ กำกับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดหาแหล่งเงินทุน

1.6 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ผู้บริหารควรจัดทำแนวทางปฏิบัติงาน ข้อตกลงร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตกลงร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้งานวิจัยเกิดความหลากหลาย ต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป จึงเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยเชิงปริมาณ และพัฒนางานด้านการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

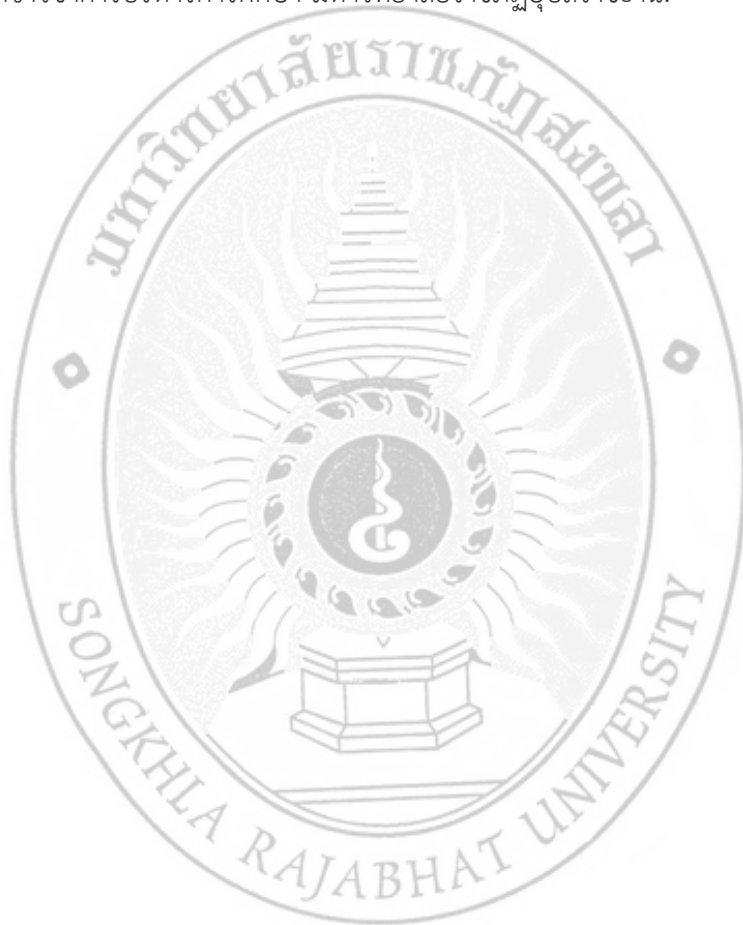
- กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช. (2553). **สภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- กรวิษฐ์ คล้ายศรี. (2563). **การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2563). **การควบคุมภายใน**. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- กระทรวงการคลัง. (2564). **แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร**. กระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภา.
- _____. (2565). **แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. (2562). **คู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประจำปีบัญชี 2562**. สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กิ่งกาญจน์ คงจูน. (2553). “การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษา เขตพื้นที่ศึกษานราธิวาส”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**. 22(2): 241-257.
- การประปาส่วนภูมิภาคเขต 7. (2559). **การควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO**. กองเทคโนโลยีสารสนเทศ การประปาส่วนภูมิภาคเขต 7.
- ขวัญแก้ว จันทรรัตน์. (2562). **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร. (2559). **การบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2556). **คู่มือการบริหารความเสี่ยง**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- จรัญ พะโยม. (2559). “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 16(2): 22-34.

- จันทนา สาขากร. (2550). “COSO : ERM กับการตรวจสอบภายใน”. วารสารวิชาชีพบัญชี. 3(8) : 75-79
- จิรพร สุเมธีประสิทธิ์ และคณะ. (2556). การบริหารความเสี่ยงอย่างมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิรนนท์ ทองอ่วม. (2560). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ชนม์ชกรณั วรอินทร์. (2554). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (ม.ป.พ.).
- ช่อมภา บรรทะโก และประสาธ อิศรปรีดา. (2558). “การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอธัญพนม จังหวัดนครพนม”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 5(3): 64-70.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). การบริหารความเสี่ยง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.
- ไชยิตา ศิริมัน. (2563). “ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31”. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โอเอส พรีนติ้งเฮาส์.
- ธัญญารัตน์ สายใหม่. (2560). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธีระวัฒน์ มอนไธสง. (2561). การบริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิสาสน์
- ปราชญา กล้าผจญ. (2551). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: ปราชญา พับลิชชิ่ง.
- ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย. (2554). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- พระเจษฎา ญาณิสโร. (2561). **แนวทางการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์. (2554). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. อุดรดิตถ์: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2552). **หลักการ แนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2564). **แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร**. ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพองค์กร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วชิรตล คำศิริรักษ์. (2563). **สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.**
- วาสนา เต่าพาลี. (2557). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยแรงจูงใจการทำงานทางวิชาการของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี: กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2555). **คู่มือการบริหารความเสี่ยง**. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2560). **การบริหารความเสี่ยงขององค์กร การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 1: บริษัท แอคทีฟพรีนซ์ จำกัด.
- สมชาย เพชรนุ้ม. (2563). **การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมชิต บรรทัด. (2556). **การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- สัมมา รธนินธ์. (2556). **หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- สุรทร โคตรบรรเทา. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- _____. (2560). **การบริหารการศึกษา : หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

- สุพรรณณี แผ่นทอง และศันสนีย์ จะสุวรรณ. (2564). ความเสี่ยงของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (Online). <http://58.181.147.25/ojsjournal/index.php/8thconference/article/view/2539>, 19 มกราคม 2565.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2551). **หลักการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (2564). **แผนบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. กลุ่มอำนวยการ สพป.สงขลา เขต 3.
- _____. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3**. กลุ่มนโยบายและแผน สพป.สงขลา เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย. (2564). **การบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทวามกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2564). **รายงานการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19**. (ม.ป.พ.).
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติการประจำปี 2556**. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546**. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
- _____. (2564). **รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. (2563). **แผนบริหารจัดการความเสี่ยง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). **แผนบริหารความเสี่ยง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2563). **คู่มือการบริหารความเสี่ยงของ สวทช.** สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580**. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. (2562). **คู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประจำปีบัญชี 2562**. สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อรญา เห่งาศีลา (2562). **การควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการทำงาน**. สารนิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เอกลักษณ์ ป้องกัน (2560). **การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.จنگล บัวแก้ว ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล
2. นายอับดุลฮาหมัด โส๊ะหน่าย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านลำลอง จังหวัดสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา
3. ดร.สุขะมุขี เรืองอ่อน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดท่าประดู่ จังหวัดสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๑๖๘๙

ที่ สนส. วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.จกมล บัวแก้ว

เรื่องเดิม

ด้วยนายวสันต์ ศรีสุวรรณ โธม ๖๓G๑๘๐๐๐๗ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓ ในสถานการณ์โควิด-๑๙” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเท็จจริง

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา พร้อมทั้งได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการ พิจารณาด้วยแล้ว

ข้อกฎหมาย

ข้อพิจารณา/เสนอแนะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญย์ ตันวานิช)

รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๓/๑๗๒

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน นายอัครฮาหมัด โส๊ะหน่าย ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลำลอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายสันต์ ศรีสุวรรณโณ รหัส ๖๓G๑๘๐๐๐๗ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓ ในสถานการณ์โควิด-๑๙” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการ พิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญ์ ตันวานิช)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๕๓๓ ๖๕๕๘

<http://bundit.skr.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายสันต์ ศรีสุวรรณโณ โทร. ๐๘ ๙๙๗๙ ๖๕๘๘

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๓/๑๗๑

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุขุมภักดิ์ เรืองอ่อน ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนท่าประดู่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายวสันต์ ศรีสุวรรณโณ รหัส ๖๓G๑๘๐๐๐๗ นักศึกษาลิขสิทธิ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓ ในสถานการณ์โควิด-๑๙” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการ พิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรย์ ดันวานิช)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๔๓๓ ๖๔๔๘

<http://bundit.skru.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายวสันต์ ศรีสุวรรณโณ โทร. ๐๘ ๙๙๗๙ ๖๔๘๘

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19
4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อประโยชน์การวิจัยเท่านั้นไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ
5. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูง

นายวสันต์ ศรีสุวรรณโณ

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. ระดับการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - () น้อยกว่า 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () มากกว่า 10 ปี

3. ขนาดของสถานศึกษา
 - () ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 120 คน)
 - () ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 - () ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ (นักเรียน 601-1,500 คน และตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านกลยุทธ์						
0	การจัดทำแผนกลยุทธ์		✓			
00	การดำเนินการตามแผนกลยุทธ์			✓		

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อที่ 00 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การดำเนินการตามแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์						
1	ผู้บริหารมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19					
2	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19					
3	ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในการบริหารนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19					
4	ผู้บริหารมีการกำหนดการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ ในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน					
5	ผู้บริหารมีการดำเนินการกระจายอำนาจตามแผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม					
6	ผู้บริหารมีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากสถานการณ์โควิด-19					
7	ผู้บริหารมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ					
8	ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างเป็นระบบ					
9	ผู้บริหารมีการกำกับบุคลากรให้ปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นในสถานการณ์โควิด-19					
10	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19					
11	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง					
12	ผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา					

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน						
14	ผู้บริหารมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19					
15	ผู้บริหารมีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับบุคลากรในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19					
16	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19					
17	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19					
18	ผู้บริหารมีการพิจารณาความต้องการในการฝึกอบรมของบุคลากรเพื่อพัฒนา ทักษะความรู้ความสามารถในสถานการณ์โควิด-19					
19	ผู้บริหารมีวิธีการจูงใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนในสถานการณ์โควิด-19					
20	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นในสถานการณ์โควิด-19					
21	ผู้บริหารจะให้มีการแนะแนวและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงในสถานการณ์โควิด-19					
22	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร					
23	ผู้บริหารมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19					

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
24	ผู้บริหารมีการตรวจสอบบันทึกเวลาการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19					
25	ผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบในสถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม					
26	ผู้บริหารมีแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19					
27	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง					
ความเสี่ยงด้านการเงิน						
28	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนงบประมาณ ที่จัดสรรตามแผนกลยุทธ์ในสถานการณ์โควิด-19					
29	ผู้บริหารพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อปฏิบัติการบริหารงานการเงินในสถานการณ์โควิด-19					
30	ผู้บริหารจัดให้มีการจัดทำรายละเอียดการเงินแผนงานโครงการสอดคล้องกับกิจกรรมหลักของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19					
31	ผู้บริหารอนุมัติและเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19					
32	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย					
33	ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ					
34	ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
35	ผู้บริหารมีการตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงินทุกเดือนและทุกสิ้นปีงบประมาณ					
36	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในสถานการณ์โควิด-19					
37	ผู้บริหารมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19					

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย						
38	ผู้บริหารมีการแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงกฎหมายระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19					
39	ผู้บริหารมีการกำหนดคู่มือหรือวิธีการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานในสถานการณ์โควิด-19					
40	ผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรมอันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติในสถานการณ์โควิด-19					
41	ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19					
42	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรมในสถานการณ์โควิด-19					
43	ผู้บริหารมีกระบวนการลงโทษเมื่อมีบุคลากรฝ่าฝืนระเบียบข้อปฏิบัติอย่างเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19					
44	ผู้บริหารมีมาตรการในการควบคุมบุคลากรที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในสถานการณ์โควิด-19					
45	ผู้บริหารมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19					
46	ผู้บริหารมีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนดในสถานการณ์โควิด-19					
47	ผู้บริหารในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตน ในสถานการณ์โควิด-19					
48	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่อไปนี้ ในการดำเนินการของสถานศึกษาในสถานการณ์
โควิด-19 ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

- การจัดทำแผนกลยุทธ์

- การมีส่วนร่วมในการวางแผน

- การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน

- การติดตามผลการดำเนินงาน

- การรายงานผลการดำเนินงาน

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

- การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงาน

- การพัฒนาบุคลากร

- การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

- การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- การนิเทศ กำกับ ติดตาม

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน

- การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่าย

- การอนุมัติ เบิกจ่ายเงิน

- การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดทำทะเบียน

- การตรวจสอบการเบิกจ่ายและรายงานการเงิน

- การจัดหาแหล่งเงินทุน

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

- การจัดทำแนวทางปฏิบัติงานตามมาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ

- มาตรการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัย มาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ

- การควบคุม ลงโทษ เมื่อมีผู้ฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ

- การส่งเสริมให้ครุมีความรู้เกี่ยวกับวินัย มาตรการ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ

ภาคผนวก ง
การหาคณภาพเครื่องมือ

ตาราง 32 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์						
1.	ผู้บริหารมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในการบริหารนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารมีการกำหนดการจัดสรรทรัพยากรงบประมาณในสถานการณ์โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารมีการดำเนินการกระจายอำนาจตามแผนกลยุทธ์ในสถานการณ์โควิด-19 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	ผู้บริหารดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในสถานการณ์โควิด-19 อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารมีการกำกับบุคลากรให้ปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
10.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและ ประเมินผล การดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินการ ดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ในสถานการณ์โควิด-19 อย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงานในสถานการณ์ โควิด-19 ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตาม การประเมินผล การดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19 แก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน						
14.	ผู้บริหารมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารมีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับ บุคลากรในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่ จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรมีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะการ ปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารมีการพิจารณาความต้องการในการฝึกอบรม ของบุคลากรเพื่อพัฒนา ทักษะความรู้ความสามารถ ในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
19.	ผู้บริหารมีวิธีการจูงใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญต่อ การพัฒนาทักษะและความสามารถของตนใน สถานการณ์ โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและหลักสูตร ท้องถิ่นในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารจะให้มีการแนะแนวและจัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการสื่อสารในสถานการณ์โค วิด-19 ระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	ผู้บริหารมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย ให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสมใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารมีการตรวจสอบบันทึกเวลาการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารมีการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบ ในสถานการณ์โควิด-19 ที่โปร่งใส เป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารมีแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน ของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความเสี่ยงด้านการเงิน						
28.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนงบประมาณ ที่จัดสรรตาม แผนกลยุทธ์ในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	ผู้บริหารพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อปฏิบัติการ บริหารงานการเงินในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารจัดให้มีการจัดทำรายละเอียดการเงินแผนงาน โครงการสอดคล้องกับกิจกรรมหลักของสถานศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
31.	ผู้บริหารอนุมัติและเบิกจ่ายเงินต่างๆ สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็น ระบบ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.	ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การใช้จ่ายเงินยืม การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารมีการกำกับการจัดทำบัญชีการเงินโดยเสร็จ รับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารมีการตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงิน ทุกเดือนและทุกสิ้นปีงบประมาณ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบ การใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37.	ผู้บริหารมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน ในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย						
38.	ผู้บริหารมีการแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็น ต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39.	ผู้บริหารมีการกำหนดคู่มือหรือวิธีการปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานในสถานการณ์โค วิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40.	ผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติ จรรยาบรรณ และศีลธรรม อันดีให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41.	ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติมาตรฐาน ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
42.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษ สำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบ ข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและ เป็นธรรมในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43.	ผู้บริหารมีกระบวนการลงโทษเมื่อมีบุคลากรฝ่าฝืนระเบียบ ข้อปฏิบัติอย่างเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44.	ผู้บริหารมีมาตรการในการควบคุมบุคลากรที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อ ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45.	ผู้บริหารมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46.	ผู้บริหารมีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับ การผิดวินัย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนดใน สถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47.	ผู้บริหารในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความ ซื่อสัตย์ การปฏิบัติตน ในสถานการณ์โควิด-19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48.	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องในด้านการรักษาวินัยในสถานการณ์โควิด-19 อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 33 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ข้อที่	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3		
1	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การจัดทำแผนกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน การติดตามผลการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงาน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศ กำกับ ติดตาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ความเสี่ยงด้านการเงิน การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่าย การอนุมัติ เบิกจ่ายเงิน การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการ จัดทำทะเบียน การตรวจสอบการเบิกจ่ายและรายงาน การเงิน การจัดหาแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย การจัดทำแนวทางปฏิบัติงานตามมาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นจากการ กระทำผิดวินัย มาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ การควบคุม ลงโทษ เมื่อมีผู้ฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ การส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับวินัย มาตรการ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 34 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในสถานการณ์โควิด-19

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าความเชื่อมั่น
การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	0.96
1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	0.95
2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	0.94
3 ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.97
4 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	0.95

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.96

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม = 30 ชุด

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 ข้อ = 4 ด้าน

